

KÖKLERİ TÜRKİSTAN'DAN İKİ TÜRKMEN DERVİŞİ:
HACI BEKTAŞ VELİ VE **YUNUS EMRE**

Bilgi Söleni

19-20 KASIM 2021

BİLDİRİ ÖZETLERİ
E-KİTABI

NECMETTİN ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ
EREĞLİ EĞİTİM
FAKÜLTESİ

KÖKLERİ TÜRKİSTAN'DAN İKİ TÜRKMEN DERSİ:
HACI BEKTAŞ VELİ VE YUNUS EMRE
Bilgi Şöleni
19-20 KASIM 2021

Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları:127

**KÖKLERİ TÜRKİSTAN'DAN İKİ TÜRKMEN
DERSİ: HACI BEKTAŞ VELİ VE YUNUS EMRE
BİLGİ ŞÖLENİ**

Editörler

Selçuk PEKER
T. Tarık DEMİR

Grafik & Tasarım

Büşra UYAR
Muhammed Sami TEKİN
Mustafa ALTINTEPE

E-ISBN

978-625-8080-28-5

Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları
Yaka Mah. Yeni Meram Cad. Kasım Halife Sok.
No: 11/1 Meram / KONYA
0332 221 0 575 - www.neuyayin.com

Nisan, 2022

** Bu eserin tüm hakları Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları'na aittir. Fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz, kaynak gösterilmedikçe resim, şekil vb'leri kullanılamaz.*

** Kitapta yazılı olan her türlü bilginin ve yorumun sorumluluğu yazarların kendilerine aittir.*

KURULLAR

ONUR KURULU

Prof. Dr. Cem ZORLU
Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN
Türk Dil Kurumu Başkanı / Türkiye

Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ
Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Fuzuli BAYAT / Azerbaycan

Prof. Dr. Nergis BİRAY / Türkiye

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU / Türkiye

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN / Türkiye

Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL / Türkiye

Prof. Dr. Lindita LATİFİ / Arnavutluk

Prof. Dr. İsa ÖZKAN / Türkiye

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU / Türkiye

Prof. Dr. Flera SAYFULLİNA / Tataristan

Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN / Türkiye

Prof. Dr. Ali YAKICI / Türkiye

Doç. Dr. Ergin JABLE / Kosova

Doç. Dr. Assem KASSYMOVA / Kazakistan

Doç. Dr. Ahmet Yılmaz SOYYER / Türkiye

Doç. Dr. Maral TAGANOVA / Türkmenistan

Dr. Öğr. Üyesi Urtis HARRİ / Arnavutluk

Dr. Cıldız ALİMOVA / Kırgızistan

DÜZENLEME KURULU

- Doç. Dr. Selçuk PEKER
Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye
- Doç. Dr. Hafize GÜMÜŞ
Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye
- Doç. Dr. Mustafa SARITEPECİ
Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye
- Doç. Dr. Canan SEVİNÇ
Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye
- Doç. Dr. Vesile ALBAYRAK
Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye
- Arş. Gör. Dr. Gürbüz ÇALIŞKAN
Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye
- Arş. Gör. Talat Tarık DEMİR
Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye

ŞÖLEN PROGRAMI

KÖKLERİ TÜRKİSTAN'DAN İKİ TÜRKMEN DERVİŞİ: HACI BEKTAŞ VELİ VE YUNUS EMRE BİLGİ ŞÖLENİ AÇILIŞ OTURUMU 19 KASIM 2021 (10.00-11.00)
Prof. Dr. Cem ZORLU (<i>Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü</i>)
Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN (<i>Türk Dil Kurumu Başkanı</i>)
Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ (<i>Talim Terbiye Kurulu Üyesi</i>)

19 KASIM 2021 1. OTURUM - 14.00-15.20	
13.55-14.00	Oturum Başkanı Doç. Dr. Selçuk PEKER Oturum Tanıtımı
14.00-14.15	Prof. Dr. İsa ÖZKAN (Türkiye) Yunus Emre'nin Kırşehir Ziyaret Tepe'deki Makamının Tespiti ile İlgili İlk Resmi Çalışmalar
14.20-14.35	Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL (Türkiye) Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre'de Tasavvufi Bir Eğitim Sistemi Olarak Dört Kapı Kırk Makam
14.40-14.55	Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU (Türkiye) Yunus Emre'nin Şiir Dünyasından İlgi Çekici Dil Olayları Üzerine
15.00-15.15	Prof. Dr. Ali YAKICI (Türkiye) Türkiye ve Balkanlarda Aşık Sanatının Gelişmesinde Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli'nin Rolü
19 KASIM 2021 2. OTURUM - 16.00-17.20	
15.55-16.00	Oturum Başkanı Dr. Gürbüz ÇALIŞKAN Oturum Tanıtımı
16.00-16.15	Dr. Öğr. Üyesi Namık ASLAN (Türkiye) Hacı Bektaş Veli'nin Anadolu'daki Siyasi ve Askeri Gücü Üzerine
16.20-16.35	Doç. Dr. Ergin JABLE (Kosova) Kosova'daki Tekkeler Hakkında Bazı Tespitler
17.00-17.15	Doç. Dr. Canan SEVİNÇ (Türkiye) Refik Halit'in Kadınlar Tekkesi Adlı Romanında Din, Tasavvuf ve Mistisizm

KÖKLERİ TÜRKİSTAN'DAN İKİ TÜRKMEN DERVİŞİ:
HACI BEKTAŞ VELİ VE YUNUS EMRE
Bilgi Söleni
19-20 KASIM 2021

19 KASIM 2021 3. OTURUM - 19.00-20.20	
18.55-19.00	Oturum Başkanı Doç. Dr. Canan SEVİNÇ Oturum Tanıtımı
19.00-19.15	Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU (Türkiye) Hacı Bektaş Veli'nin Rum'a Gelişi Bağlamında Yesevilik
19.20-19.35	Doç. Dr. A. Yılmaz SOYYER (Türkiye) 19. Yüzyılda Bektaşi Tekkelerinin Kapatılış Sebeplerine Eleştirel Bir Bakış
19.40-19.55	Prof. Dr. Fuzuli BAYAT (Azerbaycan) Hacı Bektaş Veli Vilayetnamesinde Şamanlığın İzleri
20 KASIM 2021 1. OTURUM - 10.00-11.20	
09.55-10.00	Oturum Başkanı Doç. Dr. Selçuk PEKER Oturum Tanıtımı
10.00-10.15	Dr. Karlığaç ADİLHANKIZI AVBEKİR (Kazakistan) Қазақ әдебиетіндегі тасқауф немесе сопылық таным (Kazak Edebiyatında Tasavvuf veya Sufilik Bilgisi)
10.20-10.35	Doç. Dr. Assem KASSYMOVA (Kazakistan) Şakerim ve Yunus Emre'nin Şiirlerindeki Tasavvuf Felsefesi
10.40-10.55	Öğr. Gör. Dr. Kaliya KULALİYEVA (Kırgızistan) Manas Destanı ve Yunus Emre'nin Eserlerinde Hayat ve Ölüm Konularının İşlenmesi
11.00-11.15	Prof. Dr. Nergis BİRAY (Türkiye) Yunus Emre ve Mahtumkulu'nun Şiirlerinde Adalet
20 KASIM 2021 2. OTURUM - 12.00-13.20	
11.55-12.00	Oturum Başkanı Doç. Dr. Selçuk PEKER Oturum Tanıtımı
12.00-12.15	Doç. Dr. Maral TAGANOVA (Türkmenistan) Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre ve Mahtumkulu Piracı
12.20-12.35	Dr. Nasiba BOZOROVA (Özbekistan) Yunus Emro Sheriyatida Darveshlik Talqini

KÖKLERİ TÜRKİSTAN'DAN İKİ TÜRKMEN DERVİŞİ:
HACI BEKTAŞ VELİ VE YUNUS EMRE
Bilgi Söleni
19-20 KASIM 2021

12.40-12.55	Prof. Dr. Yegane İSMAYİLOVA NEMETULLAKIZI (Azerbaycan) Türk Təsəvvüf Ədəbiyyatı Yunus Əmrə Şeirələrində
13.00-13.15	Prof. Dr. Nedim BAKIRCI (Türkiye) Yunus Emre'nin Şiirlerinde Gönül Kavramı
20 KASIM 2021 3. OTURUM - 14.00-15.20	
13.55-14.00	Oturum Başkanı Dr. Gürbüz ÇALIŞKAN Oturum Tanıtımı
14.20-14.35	Dr. Cıldız ALİMOVA (Kırgızistan) Yunus Emre ve Moldo Niyaz'ın Şiirlerinde Hâl Eklerinin Kullanımı
14.40-14.55	Doç. Dr. Gulnoz SATTOROVA YUNUSOVNA (Özbekistan) Yunus Emro Şiirlerinin Özbekçe Çevirileri
15.00-15.15	Uzm. Miyase GÜZEL (Türkiye) "Yunus Emre: Aşkın Sesi" İsimli Filmde Dilin Retoriği ve İmgelenen Anlamlar
20 KASIM 2021 4. OTURUM - 16.00-17.20	
15.55-16.00	Oturum Başkanı Doç. Dr. Canan SEVİNÇ Oturum Tanıtımı
16.00-16.15	Doç. Dr. Vesile ALBAYRAK (Türkiye) Kânî'nin Tasavvufi Dünyasında Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik
16.20-16.35	Dr. Öğr. Üyesi Aziz AYVA (Türkiye) Hacı Bektaş Veli ve Vilâyetnâmedeki Eski Türk İnanç Sisteminden İzler
16.40-16.55	Doç. Dr. Selçuk PEKER (Türkiye) Hacı Bektaş Veli Yolunun Yolcusu Aksaraylı Âşık Mehmet Çil'de Hacı Bektaş Algısı

20 KASIM 2021
KAPANIŞ OTURUMU - 19.00-20.00

Değerlendirme Konuşması

Doç. Dr. Vesile ALBAYRAK

Müzik Öğretmeni Mustafa AVERİ,

Türk Müziği Sanatçısı Bilent GÜNEY

Önüme Bir Çığır Geldi (Tevhid)

Bir Cefalar Etsen Almam üstüme (Dostum Dostum)

Ötme Bülbül Ötme

Çağırayım Mevlam Seni

Gel Gör Beni Aşk Neyledi

İÇİNDEKİLER

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Prof. Dr. Cem ZORLU
Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü4

Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ
Talim Terbiye Kurulu Üyesi6

BİLDİRİ ÖZETLERİ:

Prof. Dr. Nedim BAKIRCI
*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi / Yunus Emre'nin Şiirlerinde Gönül/
Türkiye*9

Prof. Dr. Fuzuli BAYAT
*Milli İlimler Akademisi / Hacı Bektaş Veli Vilayetnamesinde Şamanlığın
İzleri/ Azerbaycan*11

Prof. Dr. Nergis BİRAY - Samet ÖNDER
*Pamukkale Üniversitesi / Yunus Emre ve Mahtumkulu'nun Şiirlerinde
Adalet / Türkiye*13

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU
*Hacettepe Üniversitesi / Hacı Bektaş Veli'nin Rum'a Gelişi Bağlamında
Yesevilik / Türkiye*.....15

Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL
*Emekli Öğretim Üyesi / Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre'de Tasavvufi Bir
Eğitim Sistemi Olarak Dört Kapı Kırk Makam / Türkiye*17

Prof. Dr. Yegane İSMAYİLOVA NEMETULLAKIZI
*Bakü Devlet Üniversitesi / Türk Təsəvvüf Ədəbiyyatı Yunus Əmrə Şeir-
lərində / Azərbaycan*.....20

Prof. Dr. İsa ÖZKAN
*Hacı Bayram Veli Üniversitesi / Yunus Emre'nin Kırşehir Ziyaret Tepe'de-
ki Makamının Tespiti ile İlgili İlk Resmi Çalışmalar / Türkiye*26

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
*Emekli Öğretim Üyesi / Yunus Emre'nin Şiir Dünyasından İlgi Çekici Dil
Olayları Üzerine / Türkiye*.....28

Prof. Dr. Ali YAKICI <i>Gazi Üniversitesi / Türkiye ve Balkanlarda Âşık Sanatının Gelişmesinde Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli'nin Rolü / Türkiye</i>	30
Doç. Dr. Vesile ALBAYRAK <i>Necmettin Erbakan Üniversitesi / Kâni'nin Tasavvufi Dünyasında Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilik / Türkiye.....</i>	36
Doç. Dr. Ergin JABLE <i>Priştina Üniversitesi / Kosova'daki Tekkeler Hakkında Bazı Tespitler/ Kosova</i>	38
Doç. Dr. Assem KASSYMOVA <i>Semey Şakerim Devlet Üniversitesi / Şakerim ve Yunus Emre'nin Şiirlerindeki Tasavuf Felsefesi / Kazakistan</i>	42
Doç. Dr. Selçuk PEKER <i>Necmettin Erbakan Üniversitesi / Hacı Bektaş Veli Yolunun Yolcusu Akararalı Âşık Mehmet Çil'de Hacı Bektaş Algısı / Türkiye</i>	45
Doç. Dr. Gulnoz SATTOROVA YUNUSOVNA <i>Bilimler Akademisi / Yunus Emre Şiirlerinin Özbekçe Çevirileri /Özbekistan</i>	47
Doç. Dr. Canan SEVİNÇ <i>Necmettin Erbakan Üniversitesi / Refik Halit'in Kadınlar Tekkesi Adlı Romanında Din, Tasavvuf ve Mistisizm / Türkiye</i>	51
Doç. Dr. A. Yılmaz SOYYER <i>Süleyman Demirel Üniversitesi / 19. Yüzyılda Bektaşî Tekkelerinin Kapatılış Sebeplerine Eleştirel Bir Bakış / Türkiye</i>	53
Doç. Dr. Maral TAGANOVA <i>Bilimler Akademisi / Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre ve Mahtumkulu Pıragı / Türkmenistan</i>	55
Dr. Öğr. Üyesi Namık ASLAN <i>Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi / Hacı Bektaş Veli'nin Anadolu'daki Siyasi ve Askeri Gücü Üzerine / Türkiye</i>	57
Dr. Öğr. Üyesi Aziz AYVA <i>Necmettin Erbakan Üniversitesi / Hacı Bektaş Veli ve Vilâyetnâmedeki Eski Türk İnanç Sisteminden İzler/ Türkiye</i>	59

Dr. Karlığaç ADİLHANKIZI AVBEKİR

Semey Şakerim Devlet Üniversitesi / XX Ғасыр Басындағы Қазақ Әдебиеті Және Кеңестік Цензура / Kazakistan61

Dr. Cıldız ALİMOVA

Manas Üniversitesi / Yunus Emre ve Moldo Niyaz'ın Şiirlerinde Hâl Eklerinin Kullanımı / Kırgızistan64

Dr. Nasiba BOZOROVA

Taşkent Devlet Hukuk Üniversitesi / Yunus Emro Şiirinde Derviş Yorumu / Özbekistan66

Öğr. Gör. Dr. Kaliya KULALIYEVA - Öğr. Gör. Muhittin GÜMÜŞ

Manas Üniversitesi / Manas Destanı ve Yunus Emre'nin Eserlerinde "Hayat" ve "Ölüm" Konularının İşlenmesi / Kırgızistan69

Uzm. Miyase GÜZEL - Doç. Dr. Selçuk PEKER

Necmettin Erbakan Üniversitesi / "Yunus Emre: Aşkın Sesi" İsimli Filmde Dilin Retoriği ve İmgelenen Anlamlar / Türkiye71

EKLER:

Açılış Oturumu Sunumu74

Kapanış Oturumu Sunumu76

Bilgi Şöleni Posterleri78

SUNUŞ

Adalet, yardımlaşma, ahlak, saygı ve sevgi gibi güzellikleri dünya görüşü olarak benimseyen Türkler, Müslümanlıkla tanıştıktan sonra da yeni dinlerinin bu güzellikleri barındıran hususlarını ön plana çıkarmışlar ve tasavvuf anlayışlarını bu temel üzerine inşa etmişlerdir. İslam tarihine adını altın harflerle yazdıran Türk mutasavvıflardan Hacı Bektaş ve Yunus Emre, dini kimliklerini milli kimliklerinin üzerine kurmaları ve Türkistan'dan Balkanlara devasa bir coğrafyada hâlen süren etkileri sebebiyle pek çok çalışmanın doğal öznelere olmuşlardır.

Eline, diline, beline sahip olmayı öğütleyen Hacı Bektaş Veli'nin, gönüller yapmaya gelen Yunus Emre'nin genç nesiller tarafından daha iyi tanınması amacıyla Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü olarak düzenlemiş olduğumuz bu bilgi şölenine sekiz ülkeden otuzu aşkın araştırmacı davet edilmiş, şölen programına toplam 27 araştırmacı bildiri göndermiş, program 24 sunum ile gerçekleştirilmiştir. Arnavutluk, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Kosova, Özbekistan, Türkmenistan ve Türkiye'den 24 konuşmacının katıldığı şölen programında Arnavutluk'tan Prof. Dr. Lindita Latifi ve Dr. Öğr. Üyesi Urtis Harri ile Azerbaycan'dan Doç. Dr. Elçin İbrahimov elde olmayan sebeplerle bildirilerini sunamamışlardır. Programın açılış oturumunun davetli konuşmacılarından Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Gürer Gürsevin, Kırgızistan dönüşündeki uçuş programı değişikliği sebebiyle konuşmasını gerçekleştirememiştir. Bilgi şöleninin dili, Türkçe'nin bütün yazı dilleri olarak belirlenmiş ve Azerbaycan Türkçesinde, Özbek ve Kazak Türkçelerinde de sunumlar yapılmıştır.

19-20 Kasım 2021 tarihlerinde koronavirüs salgını sebebiyle webinar programı üzerinden toplam yedi oturumda gerçekleştirilen şölen, izleyiciler tarafından dikkatle takip edilmiş, her oturumun sonundaki soru-cevap bölümlerinde izleyicilerin sordukları sorular ve alınan cevaplar büyük ilgi görmüştür.

Bu bilgi şöleninin düzenlenmesine Türklük bilimi adına destek veren bütün araştırmacılara şükranlarımızı sunarız. Düzenleme esnasında kurum dışından destek aldığımız Pamukkale Üniversitesi

tesî öğretim üyesi Prof. Dr. Nergis Biray ve Gazi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ali Yakıcı'ya teşekkür ederiz.

Ebediyen var olacağına inandığımız milletimizin yolunun kıyamete kadar Hünkârların, Yunusların ışığıyla aydınlanması dileğiyle saygılar sunarız.

Düzenleme Kurulu

02.02.2022

AÇILIŞ KONUŞMALARI

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. CEM ZORLU'NUN AÇILIŞ KONUŞMALARINI

Sayın Türk Dili Kurumu Başkanım, Sayın dekanım, saygıdeğer akademisyenler ve hocalarım, değerli misafirler ve katılımcılar,

Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültemizin düzenlediği Kökleri Türkistan'dan İki Türkmen Dervishi: Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre Bilgi Şölenine hepiniz hoş geldiniz. Sizleri saygı ve sevgilerimle selamlar, hürmetlerimi sunarım.

Necmettin Erbakan Üniversitesi olarak sürekli desteklediğimiz ve yapılmasını teşvik ettiğimiz akademik ve bilimsel etkinliklerimizden biri olan Kökleri Türkistan'dan İki Türkmen Dervishi: Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre Bilgi Şöleninde sizlerle bir arada olmanın coşkusunu yaşamaktayım. 19 Kasım 2021 Cuma günü çeşitli bilimsel etkinlikler ile başlangıcını yaptığımız bu bilgi şöleni, iki gün boyunca, uluslararası boyuttaki katılımcıların bilimsel çalışmalarının sunumlarıyla devam edecektir.

Bilindiği üzere hem UNESCO tarafından hem de Sayın Cumhurbaşkanımızın yayınladığı kararname ile 2021; Türkçe, Yunus Emre, Hacı Bektaş ve Ahi Evran'ı Anma Yılı ilan edilmiştir. Bu münasebetle Necmettin Erbakan Üniversitesi olarak hazırladığımız program çerçevesinde 2021 yılı içerisinde bu önemli etkinliği gerçekleştirmiş bulunuyoruz.

Bir milleti millet yapan temel unsurların başında dil ve kültür yer almaktadır. Kültür, toplumun kimlik kazanmasında toplumsal değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir yer teşkil etmektedir. Türk Milleti tarihte kendi kültürel değerlerini zenginleştiren birçok kıymetli şahsiyet yetiştirmiştir. Bu şahsiyetlerin başında da topluma öğretileriyle yol gösteren, bir ışık gibi milleti aydınlatan Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli gelmektedir.

Milletimizin kültür değerleri arasında seçkin bir yeri olan ve topluma öğretileriyle yol gösteren Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli, Anadolu'da yaktıkları hakikat چراغی ile halka tasavvufun esaslarını anlatmıştır. "İnsan-ı kâmil" olmanın, Hak'ka ulaşmanın, dört kapı kırk makamdan geçerek hakîkate kavuşmanın yollarını ye-

tiştirdiği talebelerine öğretmişlerdir. Bir taraftan ilahî aşkı kalplerinde duymaya başlayan, diğer taraftan da nefislerinin arzularına gem vurmaya öğrenen dervişler, hakikat ehlinin davranışlarını sergilemişlerdir.

Bu bilgi şöleni kapsamında Türk-islam kültür tarihinin önde gelen düşünce insanları Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli'nin eserlerini, dünya görüşlerini, günümüze etkilerini araştırmak ve elde ettiği araştırma sonuçlarını paylaşmak en önemli amaçlarımız arasındadır. Bu anlamda Necmettin Erbakan Üniversitesi olarak Kökleri Türkistan'dan İki Türkmen Dervishi: Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre Bilgi Şölenini düzenlemekten ve sizleri burada görmekten büyük bir onur duymaktayız.

Dünyanın pek çok yerinin ateş çemberine döndüğü günümüzde Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre gibi yaşadıkları dönemleri ve sonrasını aydınlatan düşünce insanlarının daha iyi anlaşılmasını sağlamak ve bunu uluslararası bağlamda herkese duyurmak; Bilgi Şölenimizin temel amaçları arasında yer almaktadır.

Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli'nin eserlerinin, dünya görüşlerinin ve günümüze etkilerinin ele alınacağı programın başarıyla gerçekleşmesini, bilim dünyasına, ülkemiz ve dünya kültürüne katkı sunmasını diliyorum.

Konuşmamı bitirirken başta Türk Dil Kurumunun saygıdeğer başkanı Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN Hocama, Düzenleme Kurulu üyelerine, Bilim Kuruluna, çeşitli ülkelere ve Türkiye'den katılarak bildiri sunan değerli akademisyenlere, programın düzenlenmesinde ve icrasında emeği geçenlere, kıymetli dinleyicilere şahsım ve üniversitem adına teşekkür ediyor, hepinize tekrar "hoş geldiniz" diyor, saygılarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Cem ZORLU
Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü

TALİM TERBİYE KURULU ÜYESİ PROF. DR. BÜLENT DİLMAÇ'IN AÇILIŞ KONUŞMALARI

Sayın, Türk Dil Kurumu Başkanım, Sayın Rektörüm, sayın katılımcı hocalarım, saygıdeğer akademisyenler ve misafirler,

Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesinin düzenlediği **Kökleri Türkistan'dan İki Türkmen Dervishi: Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre Bilgi Şöleni** açılış programına hepimiz hoş geldiniz. Sizleri saygı ve sevgilerimle selamlarım.

2021 yılı, Yunus Emre'nin vefatının 700. ve Hacı Bektaş Veli'nin vefatının 750. yıl dönümü olması münasebetiyle Cumhurbaşkanlığımız ve UNESCO tarafından anma ve kutlama yıldönümleri arasına alınmıştır. Bu doğrultuda, Allah aşkını, insan sevgisini, hoşgörüyü her daim anlatan Hacı Bektaş Veli'yi ve Yunus Emre'yi iyi anlamak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla düzenlendiğimiz bu bilgi şöleninin hayırlara, güzelliklere vesile olmasını diliyorum.

13. yüzyıl Anadolu Türklüğünün Moğol akın ve yağmalarıyla, iç kavga ve çekişmelerle, siyasî otorite zayıflığıyla, dahası kıtlık ve kuraklıklarla sınıandığı yıllardır. Bununla birlikte, sadece siyasî çekişmelerin değil, çeşitli mezhep ve inançların yoğun bir şekilde yayılmaya başladığı bir dönemdir. Böyle bir ortamda, Hacı Bektaş Velî ve Yûnus Emre, Allah sevgisini ve güzel ahlâkla ilgili düşüncelerini, İslam tasavvufunu işleyerek yüceltmiştir. Bu dönemde Anadolu'da halka sevgi ve hoşgörü; erdem ve dindarlık yolunu göstermeye çalışmış; bütün insanlığı ilâhî aşka, kardeşliğe, merhamet ve şefkate davet etmiş, insanlara teselli kaynağı olmuş bu yüzden şiirleri-eserleri yayılmış, sevilmiş, yüzyıllar boyunca da dilden dile aktarılmıştır.

Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli, Müslüman Türk milletini yüce ve eşsiz kılan değerlerin temsilcileridir. Onlar, yüce kitabımızın emrine uyararak sözün en güzelini, en doğru ve en güzel tarzda söyleyenlerdir. Türk milletini büyük yapan bilginin ve hikmetin mimarlarıdır. İslam ümmetinde yaşayan ölümsüz ruhun zamanlar ve mekânlar üstü temsilcileridir. Onların temsil ettiği ruh, çağlar aşan yüce bir ruhtur. Bu ruhu, bu bilgi şölenimiz kapsamında yeniden

canlandırmak en büyük temennilerimiz arasında yer almaktadır.

Bugün burada Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre'yi yad etmek amacıyla bir araya geldik. İki gün devam edecek olan bu bilgi şöleninde o kutlu insanları anmaya ve anlamaya, onların bilgisinden nasiplenmeye, hikmetleriyle yolumuzu aydınlatmaya çalışacağız.

Değerli misafirler; 27 bilimsel bildirinin sunulacağı ve Azerbaycan'dan, Özbekistan'dan, Kazakistan'dan, Kırgızistan'dan, Türkmenistan'dan, Kosova'dan, Arnavutluk'tan uluslararası değerli katılımcılarımızın yer aldığı bu bilgi şöleninde Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre'yi rahmet, saygı ve minnetle anmaya; onların dilinden dökülen hakikat ışığından nasiplenmeye çalışacağız. Bilgi şölenimizin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bilgi şölenimizin hedeflerine ulaşması ve amaçlarını gerçekleştirmesi dileğiyle şölenimizde elde edilecek birikimin günümüzde Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre'yi daha iyi anlamamıza katkı sağlamasını en içten duygularıyla temenni ederim.

Ayrıca Ereğli Eğitim Fakültesi adına yaklaşık bir yıldır bu bilgi şöleni için verdikleri büyük destek ve katkıdan dolayı Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin sayın rektörü Prof. Dr. Cem Zorlu Hoca, sayın rektör yardımcılara, Türk Dil Kurumunun saygıdeğer başkanı Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN Hoca, Bilgi Şöleni Düzenleme Kuruluna, değerli dekan yardımcılara, bu açılışa katılarak bizleri onurlandıran bütün katılımcılara en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Saygılarımla...

Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ
Talim Terbiye Kurulu Üyesi

BİLDİRİ ÖZETLERİ

YUNUS EMRE'NİN ŞİİRLERİNDE GÖNÜL

Prof. Dr. Nedim BAKIRCI

Özet

Yunus Emre Anadolu'daki Türk medeniyetinin milli ve manevi mimarisinde büyük vazife görmüş bir tefekkür şairidir. Yaşadığı dönem itibarıyla çağının önemli pek çok simasıyla tanışmış ve onlardan çeşitli konularda ilham almış bir Türk sufisi olan Yunus Emre, düşünceleri ve yazdığı şiirlerle asırlardır insanlığa ışık tutmuş bir şahsiyettir. Yunus Emre'nin düşünceleri içerisinde öne çıkan en önemli unsur, insan ve insani değerler olmuştur. Dünyaya gönüller yapmaya gelen Yunus Emre, gönül insanı olma sıfatıyla Anadolu'nun manevi mimarlığını da üstlenmiştir. O sevgi ve hoşgörü âşığıdır. Kendisine sevgi ve hoşgörüyü rehber edinen Yunus Emre, ilk önce insanın gönlüne önem vermiştir. O, din dil ve ırk ayrımı yapmaksızın bütün insanlığı kucaklamaya çalışarak bütün insanları eşit tutmuştur. O her şeyde insanı merkeze koymuştur. Çünkü dünyada görülen her şey eşref-i mahlûkat olan insan için var edilmiştir. Yunus da bütün tasavvuf ehli gibi insanın, gerçek insanın yani insan-ı kâmilin peşindedir.

Gönül kavramı Türk şiirine Yunus Emre ile girmiş, bu kavram Yunus'tan sonra da pek çok şair tarafından kullanılmıştır. Yunus Emre'nin şiirleriyle başlayan gönül, gerek Klâsik Türk Edebiyatında gerekse Türk Halk Edebiyatında vazgeçilmez bir konu olmuştur. Gönül aşkın tecelli ettiği yerdir. Aynı zamanda gönül Allah evidir. Dolayısıyla gönlü kırmak Allah'ı incitmek demektir. Gönlü kıranın ise iki cihanda mesut olmaması demektir.

Bu bildiride Yunus Emre'nin şiirlerinde önemli bir yeri olan gönül kavramı çeşitli yönleriyle ele alınıp yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dini-tasavvufi Türk edebiyatı, Yunus Emre, insan, gönül.

HEART (GÖNÜL) İN YUNUS EMRE'S POEMS

Prof. Dr. Nedim BAKIRCI

Abstract

Yunus Emre is a contemplative poet who had a great role in the national and spiritual architecture of the Turkish civilization in Anatolia. Yunus Emre, a Turkish Sufi who met many important figures of his age and was inspired by them in various subjects, is a person who has shed light on humanity for centuries with his thoughts and poems. The most important element that came to the fore in Yunus Emre's thoughts was human and human values. Yunus Emre, who came to the world to make hearts, also undertook the spiritual architecture of Anatolia as a person of heart. He is a lover of love and tolerance. Taking love and tolerance as his guide, Yunus Emre gives importance to people's hearts first. He tried to embrace all humanity without discriminating between religion, language and race and kept all people equal. He put people at the center of everything. Because everything seen in the world has been created for the human being, who is the asref-i created. Yunus, like all mystics, is in pursuit of man, the real man, that is, the perfect human being.

The concept of heart entered Turkish poetry with Yunus Emre, and this concept was used by many poets after Yunus. The heart, which started with the poems of Yunus Emre, has become an indispensable subject in both Classical Turkish Literature and Turkish Folk Literature. The heart is where love manifests. At the same time, the heart is the house of Allah. Therefore, breaking the heart means hurting God. It means that the heartbreaker is not happy in both worlds.

In this paper, the concept of the heart, which has an important place in Yunus Emre's poems, will be discussed and interpreted in various aspects.

Keywords: Religious mystical Turkish literature, Yunus Emre, human, heart

nedimbakirci@gmail.com

HACI BEKTAŞ VELİ VİLÂYETNAMESİNDE ŞAMANLIĞIN İZLERİ

Prof. Dr. Fuzuli BAYAT

Özet

Alevî-Bektaşî inancı, inancın kökenleri, toplumsal yaşamları, felsefeleri, sözlü kültürleri, ilahileri, dedelik kurumları her taraflı araştırma konusu olmuştur. Alevî-Bektaşî menakıbnameleri de araştırılmış, tarihi ve kültürel yapısı, özellikleri ortaya çıkarılmıştır. Bektaşîliğin ve hem de menkıbelerin çeşitli kültür ve dinlerin, inançların bir harmanlaması olduğu tezi defalarca isbatlanmağa çalışılmıştır. Bu bağlamda Mezopotamya, Maveraünehir, hatta Yunan-Roma, Hind, Zerdüştilik ve Maniheizm gibi kaynakların menkıbeleri oluşturduğu vurgulanmıştır. Ancak tüm etkileşimlere bakmaksızın hiç kuşkusuz Alevi-Bektaşî kültürünün ve somut olarak da menkıbelerin baskın unsuru Türk mitolojisi, Türk şamanlığı ve şaman efsaneleridir.

Bu yazıda somut olarak ele alınan Hacı Bektaş Veli Vilâyetnâmesinin tüm unsurlarını şaman mitlerinin ve efsanelerinin transformasyon varyantı olduğu araştırılacaktır. Hacı Bektaş menkıbelerinin yapısı, motifleri, menkıbelerde don değiştirme, tarihsellik mitselliğin sentezi, dağla, tepeyle, mağarayla, suyla, ağaçla bağlı inançlar, keramet motifleri, inziva gibi aslı unsurlar tümüyle eski Türk inanç sisteminin mahsülüdür ve bunları Türkler kendileriyle beraber Anadolu'ya getirmişlerdir. Tüm bunlar menkıbelerde keramet motifi bağlamında işlevselleşmiştir. En önemlisi de şaman olma merasiminde adayın, dağa götürülmesi, inisiyasyon ritüelinden geçirilmesi, Hacı Bektaş'ın Arafat dağında çile çıkarması şeklinde kalmıştır. Şaman adayının etinin parçalanması, kazanda pişirilmesi ve ruhlar tarafından yenilmesi, menkıbelerde Molla Sadeddin'in kazanda üç defa kaynatıldıktan sonra dünya ile bağlarının kesilmesi şekline dönüşmüştür. Bu ve buna benzer konular şaman efsane ve memoratlarının, Bektaşî menkıbelerinin oluşumunda olmazsa olmazlardan olduğunu kanıtlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Alevî-Bektaşî dünya görüşü, Hacı Bektaş menkıbeleri, Şaman efsanesi, Motif, Türk inanç sistemi.

SHAMANISTIC TRACES IN HACI BEKTAŞ VELİ VILAYETNEMES

Prof. Dr. Fuzuli Bayat

Abstract

Alevi-Bektashi belief, the origins of belief, their social life, philosophies, oral cultures, hymns, and dede institutions have been the subject of research from all sides. Alevi-Bektashi menakipnames (legends) were also researched, and their historical and cultural structure and features were revealed. The thesis that Bektashism and legends are a blending of various cultures, religions and beliefs has been tried to be proven over and over again. In this context, it has been emphasized that sources such as Mesopotamia, Transoxiana, even Greco-Roman, Hinduism, Zoroastrianism and Manichaeism constitute the legends. However, regardless of all interactions, the dominant element of Alevi-Bektashi culture and concretely menakipnames is Turkish mythology, Turkish shamanism and shamanic legends.

In this article, it will be investigated that all the elements of the Hacı Bektaş Vilayetname, which are discussed concretely, are the transformation variants of the shaman myths and legends. The original elements such as the structure, motifs, frost change in the legends, the synthesis of historicity and mythicity, beliefs connected with mountains, hills, caves, water, trees, miracle motifs, seclusion are all the products of the old Turkish belief system and the Turks brought them to Anatolia with themselves. All these became functional in the context of the miracle motif in the legends. Most importantly, in the shaman ceremony, the candidate was taken to the mountain, passed through the initiation ritual, and Hacı Bektaş went through an ordeal on Arafat Mountain. The shaman candidate's meat being cut into pieces, cooked in a cauldron and eaten by spirits has turned into the way Molla Sadeddin is boiled three times in a cauldron and his ties with the world are cut off. These and similar issues prove that shaman legends and memorates are indispensable in the formation of Bektashi legends.

Keywords: Alevi-Bektashi worldview, Hacı Bektash legends, Shaman legend, Motif, Turkish belief system.

fuzulibayat58@gmail.com

YUNUS EMRE VE MAHTUMKULU'NUN ŞİİRLERİNDE ADALET

Prof. Dr. Nergis BİRAY
Samet ÖNDER

Özet

Adalet, her toplumda üzerinde durulan ve toplumlarda tesis edilmesi için çaba harcanan bir kavramın adıdır. Adaletin güçlüden yana değil haklıdan yana olması gerekir. Bunun sağlanmasında belki de ilk basamak herkese eşit davranmak, herkese aynı gözle bakmakla mümkün olmaktadır. İnsanoğlunun adalete inanması ve uygulamaya çalışması ahlakî bir ilke olarak görülmektedir.

Yunus Emre ve Mahtumkulu'nun şiirlerinde dürüst ve dosdoğru insan olmanın da temeli olan adaletli olma konuları farklı boyutlarıyla ele alınmaktadır.

Her iki şairde de içinde buldukları dönemin adaleti, adil kişi/yönetici olmayla ilgili kabul edişleri, reddedişleri ve adaletle ilgili uygulamaları eleştirel bir bakış açısıyla ele alınmaktadır. Adaletin insanlar arasında huzuru sağlayıcı sistemiyle, toplumla ve toplumun refahıyla ilişkileri söz konusu edilmektedir. Yunus Emre'de adalet, tanımlayıcı ve nasihat edici bir üslup yanında tenkitçi bir bakış açısıyla da anlatılırken Mahtumkulu'nun şiirlerinde tenkit edici bakış açısı daha belirgindir.

Aslında her iki şairde de adaletli olma ve sosyal devlet anlayışının vurgulandığı görülmekte, sadece halk değil kadı ve sultanlar da tenkitlerden nasiplerine düşeni almaktadırlar.

Adaletin tesisi için gerekli olan hukuk, devletin temelini dayandığı bir kavramdır. Hukukun üstünlüğü ise esastır ve hukukun insanlar arasında herkese ve eşit şekilde uygulanması gereklidir. Gerçek adalet o zaman tecelli edecektir.

Bildiride bu iki ortak değerimizin adalet kavramını şiirlerinde hangi bakış açısıyla ele aldığı, ortak olan ve ayrılan noktaları belirlenmeye çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yunus Emre, Mahtumkulu, adalet, hukuk, tenkitçi bakış açısı, sosyal devlet anlayışı.

JUSTICE IN THE POEMS OF YUNUS EMRE AND MAHTUMKULU

Prof. Dr. Nergis BİRAY
Samet ÖNDER

Abstract

Justice is the name of a concept that is emphasized in every society and efforts are made to establish it. Justice should be on the side of the just, not on the side of the strong. In the realization of this, perhaps the first step is to treat everyone equally and to look at everyone with the same eye. It is seen as a moral principle that human beings believe in justice and try to implement it.

In the poems of Yunus Emre and Mahtumkulu the issues of being fair, which is also the basis of being an honest and right person, are discussed in different dimensions.

In both poets, the justice of their period, their acceptances, rejections and practices related to justice are discussed with a critical point of view. The relations of justice with the system of providing peace among people, with the society and with the welfare of the society are in question. While Yunus Emre describes justice with a descriptive and advising style as well as a criticizing point of view, in the Mahtumkul's poems criticizing point of view is more prominent.

In fact, it is seen that the understanding of being just and social state is emphasized in both poets. Not only the people, but also the judges and sultans take their share from the criticism.

The law, which is necessary for the establishment of justice, is a concept on which the foundation of the state is based. The rule of law is fundamental. The law must be applied equally to all among people. Only then will true justice prevail.

In this paper, it is discussed from which point of view these two common values approach the concept of justice in their poems. It is tried to determine the points that they have in common and differ.

Key Words: Yunus Emre, Mahtumkulu, justice, law, critical point of view, understanding of social state.

nergisb@gmail.com ondersam@hotmail.com

HACI BEKTAŞ VELİ'NİN RUM'A GELİŞİ BAĞLAMINDA YESEVİLİK

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU

Özet

Türk dünyasının çeşitli sosyal ve kültürel bağlamlarda düzenin çok çeşitli etmenler doğrultusunda bozularak ortadan kalktığına olaya el koyarak yeniden düzeni veya yeni düzeni tesis eden geleneksel sivil toplum kuruluşları vardır. Bozulan düzeni yeniden tesis eden bu tür geleneksel sivil toplum kuruluşlarından en yaygın olarak bilinenlerinden birisi olarak Yesevilik bildirimizin konusunu teşkil etmektedir. Yesevilik bağlamında Hacı Bektaş Veli'nin Rum'a (Anadolu) gelmesi Güney Azerbaycan'ın Hoy bölgesinde yaşayan Karakoyunlular arasında, Türkistan'da ve Anadolu'da üç farklı anlatıyla anlatılmaktadır. Bildirimizde bu üç farklı anlatı Hacı Bektaş'ın söz konusu anlatıların şekillendiği sosyo-kültürel yapıların adeta sosyal ve kültürel merkezkaç kuvvetleri gibi ortaya çıkan ihtiyaç ve bunların çözümüne yönelik var oluşları çeşitli açılardan ele alınarak tartışılmaktadır. Özellikle de sosyo-kültürel bağlamların ve onlara bağlı ihtiyaçların söz konusu anlatıları yapısal ve işlevsel bakımlardan şekillendirmesine özel bir dikkat sarf edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hacı Bektaş, Türkistan ve Anadolu etkileşimi, Yesevilik, Yesevilik'in sosyal ve kültürel düzen kuruculuğu, sözlü anlatılar

YESEVİLİK İN THE CONTEXT OF HACI BEKTAŞ VELİ'S ARRİVAL TO RUM

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU

Abstract

In various social and cultural contexts of the Turkish world, there are traditional non-governmental organizations that re-establish the order or the new order by seizing the event when the order is destroyed by various factors. Yesevilik, as one of the most widely known of such traditional non-governmental organizations that re-established the corrupted order, is the subject of our statement. In the context of Yesevilik, the arrival of Hacı Bektaş Veli to Rum (Anatolia) is described in three different narratives among the Karakoyunlu people living in the Khoy region of South Azerbaijan, in Turkistan and in Anatolia. In our paper, these three different narratives of Hacı Bektaş are discussed by considering the socio-cultural structures in which these narratives are shaped, and their existence for the solution of the emerging needs, almost like social and cultural centrifugal forces, from various perspectives. Particular attention is paid to the way socio-cultural contexts and the needs attached to them shape the narratives in question structurally and functionally.

Keywords: Hacı Bektaş, Turkistan and Anatolian interaction, Yesevilik, Yesevilik's establishment of social and cultural order, oral narratives

ozkulcobanoglu@yahoo.com

HACI BEKTAŞ VELİ VE YUNUS EMRE'DE TASAVVUFİ BİR EĞİTİM SİSTEMİ OLARAK DÖRT KAPI KIRK MAKAM

Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL

Özet

Hacı Bektaş Veli, bağlı olduğu Ahmet Yesevî Ocağı'nın 'Dört Kapı Kırk Makam' düşüncesini temel kabul etmiş, tasavvufî düşüncesini bu sistemle hayata geçirmeye çalışmıştır. Hacı Bektaş Veli; tasavvufî düşüncüyü zor görünümünden kurtarıp, basit kavramlarla, fakat derin anlamlar yükleyerek 'Dört Kapı Kırk Makam Eğitim Sistemi' içinde insan eğitimi vermeyi hedeflemiştir. O, eserlerin tamamında 'kendini bilmek, Rabbini tanımak, ilim öğrenmek, helalî haramdan ayırmak, şefkatli ve merhametli olmak, edep haya sahibi olmak nefsin eğitmek..vb'leri hem dünya, hem de âhirete müteallik bilgi ve becerilerin ancak 'dört kapı kırk makam' eğitimi ile verilebileceğini ifade etmektedir. Hacı Bektaş Veli'nin 4 kapıdan kast ettiği Şeriat, Tarikat, Marifet ve Hakikat'tir. Bunlar da kendi içinde 10 farklı makam içermektedir. Hepsinin temeli şeriattir ve o olmazsa hiçbiri olmaz.

Yunus Emre, Hacı Bektaş gibi Fırkat'ten Vuslat'a seyri anlatan müstakil bir risale ortaya koymamakla birlikte muhtelif şiirlerinde bu dört kapıyı ve onun makamlarını zikretmiştir. Yunus Emre, tasavvufun bu yönünü teorik olmaktan ziyade yaşanana çevirmiştir. Bir başka ifadeyle Meratib-ı Erba'a'nın teorisiyle uğraşan bir teorisyenden ziyade bu halleri yaşayan bir mutasavvıf durumdadır. Yunus Emre, Divanı'nda bu meratib-ı erba'a'yı dört kapı olarak zikretmektedir. Dört kapıdan ilki şeriat, diğerleri sırasıyla tarikat, marifet ve hakikat'tir. Hacı Bektaş'ın mücerret ifadeleri Yunus'ta gayet müşahhas hale gelmiştir. Haddi zatında birbirinin aynı olan bu fikirlerin tek farkı üsluptur. Yapılan çalışmada görülmüştür ki, Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre gibi şahsiyetler aynı geleneğin temsilcileri ve birbirlerinin muakkipleridir. Onlar müşterekler doğrultusunda Kur'an ve Hadis kaynaklarından beslenen aynı kültürün insanıdır. Bu şahsiyetler, Türk Kültürünün dünden bugüne gelen kültür bütünlüğünün simgeleridir.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Dört Kapı Kırk Makam.

FOUR DOORS AND FORTY MAQAM AS A SUFI EDUCATION SYSTEM ACCORDING TO HAJI BEKTASH VELI AND YUNUS EMRE

Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL

Abstract

Haji Bektash Veli accepted the 'Four Doors and Forty Maqam' idea of Ahmed Yesevi's way, to which he was affiliated, as the basis and tried to implement his Sufi idea with this system. Haji Bektash Veli aimed to provide human education within the 'Four Doors and Forty Maqam Education System' by freeing Sufi thought from its difficult appearance and loading it with simple concepts but deep meanings. In all of the works; he states that knowledge and skills related to both the world and the afterlife such as knowing yourself, knowing God, learning science, distinguishing halal from haram, being compassionate and merciful, having good manners, educating the soul etc. can only be given with 'four doors and forty maqam' training. Haji Bektash Veli mentions 4 doors which are the Sharia (Islamic law), the Tariqah (way), the Ma'rifa (knowledge) and the Haqiqah (truth). These also include 10 different maqams within themselves. The basis of all of them is Sharia and none of them would exist without it.

Yunus Emre, like Haji Bektash Veli did not put forward a separate treatise describing the course from Frikat to Vuslat, but he mentioned these four gates and their maqams in his various poems. Yunus Emre turned this aspect of Sufism into practice rather than being theoretical. In other words, he is a Sufi who is experiencing these states rather than a theorist dealing with the theory of Meratib'i Erba'a (four maqams). Yunus Emre mentions this Meratib'i Erba'a as four doors in his Divan. The first of the four doors is the Sharia (Islamic law). The others are the Tariqah (way), the Ma'rifa (knowledge) and the Haqiqah (truth), respectively. Yunus made the abstract expressions of Haji Bektash concrete. The only difference between these ideas, which are already identical to each other, is the style. In the study, it has been seen that personalities such as Haji Bektash Veli and Yunus Emre are representatives of the same tradition and followers of each other. They are people of

the same culture who feed on the sources of the Qur'an and Hadith in accordance with common. These personalities are symbols of the cultural integrity of Turkish Culture from past to present.

Keywords: Sufism, Haji Bektash Veli, Yunus Emre, Four Doors Forty Maqams.

aguzel56@gmail.com

TÜRK TƏSƏVVÜF ƏDƏBİYYATI YUNUS ƏMRƏ ŞEİRLƏRİNDƏ

Prof. Dr. Yeganə İSMAYILOVA NƏHMƏTULLA QIZI

Özət

Məqalədə Yunus Əmrə şeirlərində Türk təsəvvüf ədəbiyyatı tədqiq olunur. Qeyd olunur ki, təsəvvüf uzun və zəngin bir tarixə malikdir. Məlumdur ki, görkəmli şəxsiyyətlərimiz tərəfindən mədəniyyət dünyasının nadir inciləri hesab edilən əsərlər yaradılmışdır. Diqqətə çatdırılır ki, bununla yanaşı təsəvvüfün elə nümayəndələri də var ki, bir növ təsəvvüfün simvoluna çevrilmişdir, yəni təsəvvüf deyiləndə ilk olaraq onlar yada düşür. Təsəvvüf Tanrı ilə birləşməni nəzərdə tutan vəhdəti-vücuda yolu kimi araşdırılır.

Yunus Əmrə ərəbcənin, farscanın hakim olduğu bir zamanda Türkcə yazmağı seçmiş, Türkcə yazmağa üstünlük vermiş bir şairdir. Yunus Əmrə Türkcə yazmaqdan qürur duyaraq şeirlər yazmışdır. Bu bir qəhrəmanlıqdır və onun işlətdiyi çox təmiz bir dildir və o qədər sadədir ki, bu gün hər kəs Y.Əmrəni rahat anlayır. O, sadə Türkcəyə, təmiz Türkcəyə İslamın mesajlarını- bəşəri mesajları çox gözəl yerləşdirmiş, insanları sıxmadan, üzmədən əyləndirərək, hətta onlara İslamı, İslamın əsasını öyrətmişdir. Y.Əmrə sevgi ilə bütün dünyanı qucaqlayır: “Sevəlim, seviləlim, dünya kimsəyə qalmaz”- deyir.

Yunus Əmrənin daha bir qəbri isə Azərbaycan Respublikası Qax rayonunununcun Oncallı kəndindəki Oğuz qəbiristanlığındadır. Azərbaycanda Yunus Əmrənin qəbrinin bir neçə yerdə deyil, konkret olaraq bir yerdə, üstəlik də mürşidi Şeyx Tapdıqın qəbri ilə eyni bir qəbiristanlıqda olması, bunlardan da əlavə onun öz vəsiyyətinə uyğun şəkildə mürşidinə gedən yolun üstündə dəfn edilməsi diqqəti cəlb edir. “Beni Tapduk Emre'nin türbesinde, giriş yolu üzerine gömsünler, Şeyxi ziyarətə gələnlər üstümdən basıb keçsinlər” vəsiyyətini (Bax. Ahmet Kabaklı. Türk edebiyatı. Səh. 330-331) etmişdir.

Yunus Əmrə bütövlükdə insanlığın və dünyanın şairidir. O, Yarıdanı hər yerdə və hər şeydə gördüyü üçün yaradılmış - insanı və dünyanı görünən və görünməyən tərəfləri ilə birgə təqdim etməyi vacib bilir. Sırf dini və sırf dünyəvi ədəbiyyatdan fərqli olaraq, bu

ədəbiyyat dini və dünyəvini özündə birləşdirir, üstəlik mifik düşüncəni oyadır, elmi və xəyali fantastikaya yol açır.

Anahtar kelimələr: təsəvvüf, Türk, ədəbiyyat, Tanrı, vəhdəti-vücut

TURKISH TASAVVUF (SUFİ) LITERATURE IN YUNUS EMRE'S POEMS

Prof. Dr. Yeganə İSMAYİLOVA NƏHMƏTULLA QIZI

Abstract

The article examines Turkish Tasavvuf (Sufi) literature in Yunus Emre's poems. It is noted that Tasavvuf (Sufism) has a long and rich history. It is known that our outstanding personalities have created works that are considered to be rare pearls of the cultural world. It is pointed out that there are also representatives of Tasavvuf (Sufism) who have become a kind of symbol of Tasavvuf (Sufism), that is, they are first remembered when they are called Tasavvuf (Sufism). Tasavvuf (Sufism) is studied as a way of unity with God.

Yunus Emre is a poet who prefers to write in Turkish at a time when Arabic and Persian are dominant. Yunus Emre was proud to write poetry in Turkish. The heroism he uses is a very pure language and so simple that today anyone can easily understand Yunus Emre. He just posted the messages of Islam in Turkish, which is purely Turkish, and entertained people without squeezing and even taught them Islam and the basics of Islam. Yunus Emre lovingly embraces the whole world and says: "Love, love, the world will not remain for anyone."

Another grave of Yunus Emre is located at the Oguz cemetery in the village of Onjalli in the Gakh region of the Republic of Azerbaijan. It is noteworthy that the grave of Yunus is located in several places in Azerbaijan, especially in the same cemetery as the grave of his murshid Sheikh Tapdig, and in accordance with his will he was buried on the way to his murshid. He bequeathed: "We found him in Emre's tomb, on the driveway. Let those who visit the sheikh pass me by" (see Ahmet Kabakli. Turkish literature. Pp. 330-331).

Yunus Emre is a poet of humanity and the world in general. His creation, because He sees the Creator everywhere and in everything - to represent man and the world in their visible and invisible

aspects. Unlike purely religious and purely secular literature, this literature separates religion and secularism as well as mythological thought.

Key words: Sufism, Turkic, literature, God, unity.

ТУРЕЦКАЯ ТАСАВВУФСКАЯ (СУФИЙСКАЯ) ЛИТЕРАТУРА В СТИХОТВОРЕНИЯХ ЮНУСА ЭМРЕ

Prof. Dr. Yeganə İSMAYILOVA NƏHMƏTULLA QIZI

Резюме

В статье исследуется турецкая тасаввуфская (суфийская) литература в стихотворениях Юнуса Эмре. Отмечается, что тасаввуф (суфизм) имеет долгую и богатую историю. Известно, что наши выдающиеся личности создали произведения, которые считаются редкой жемчужиной культурного мира. Указывается, что есть также представители тасаввуфа (суфизма), которые стали своеобразным символом суфизма, то есть впервые о них вспоминают, когда их называют тасаввуф (суфизм). Тасаввуф (суфизм) изучается как способ единения с Богом.

Юнус Эмре - поэт, предпочитающий писать по-турецки в то время, когда преобладают арабский и персидский языки. Юнус Эмре гордился тем, что писал на турецком языке и стихи. Героизм, который он использует, - очень чистый язык и настолько простой, что сегодня любой может легко понять Юнуса Эмре. Он просто разместил послания ислама на турецком языке, который является чисто турецким, и развлекал людей, не сжимая и даже обучал их исламу и основам ислама. Юнус Эмре с любовью обнимает весь мир и говорит: «Любовь, любовь, мир никому не останется».

Еще одна могила Юнуса Эмре находится на Огузском кладбище в селе Онджаллы Гахского района Азербайджанской Республики. Примечательно, что могила Юнуса Эмре находится в нескольких местах Азербайджана, особенно на том же кладбище, что и могила его муршида шейха Тапдига, и в соответствии с его завещанием он был похоронен по дороге к своему муршиду. Он завещал: «Мы нашли его в гробнице Эмре, на подъездной дороге. Пусть те, кто посещает шейха, проходят мимо меня» (см. Ахмет Кабакли. Турецкая литература. Стр. 330-331).

Юнус Эмре - поэт человечества и мира в целом. Его

творение, потому что Он видит Творца везде и во всем - чтобы представить человека и мир в их видимых и невидимых аспектах. В отличие от чисто религиозной и чисто светской литературы, эта литература разделяет религию и секуляризм, а также мифологическую мысль.

Ключевые слова: суфизм, тюркский, литература, Бог, единство.

yegane-n@mail.ru

YUNUS EMRE'NİN KIRŞEHİR ZİYARET TEPE'DEKİ MAKAMININ TESPİTİ İLE İLGİLİ İLK RESMİ ÇALIŞMALAR

Prof. Dr. İsa ÖZKAN

Özet

Yunus Emre, Oğuz Türkçesinin XIII. yüzyılda Anadolu'da yazı dili olarak teşekkülünde büyük rol oynamış ünlü Türk mutasavvıfı ve şairdir. O, ilahî aşkını, kâinat tasavvurunu, varlık ve insan anlayışını, arı duru Türkçesiyle öylesine samimiyetle ve ustaca işlemiştir ki yüzyıllardır Türk Milletinin gönlünde ve zihninde silinmez izler bırakmıştır. Hatta Yunus Emre'nin eserlerinde işlediği ve onun manevî aşk kaynağından beslenen *erdem, doğruluk, barış, sevgi ve hoşgörü* gibi ölümsüz temalar millî hudutları aşmış bütün insanlığın asırlardır ulaşmayı arzu ettiği ortak evrensel değerler olarak kabul edilmiş ve takdir görmüştür. Yunus Emre'nin kâinat anlayışı, felsefesi, poetikası, pek çok sanat erbabını etkilediği gibi, onun tarzında şiirler yazıp, divan tertip ederek Yunus adıyla tapşırın şairler de ortaya çıkarmıştır. Ölümünün üzerinden yedi yüzyıl geçmesine rağmen Yunus Emre'nin eserleri ile insanlığa ve Türk Milletine verdiği mesajlar güncelliğini korumaktadır. Gerçek mezarı Türk Milletinin gönlünde olan bu ünlü şairin bilindiği üzere Türkiye ve Azerbaycan'da da kendisine atfedilen ondan fazla makamı bulunmaktadır. Biz bu bildirimizde, Kırşehir Ziyaret Tepe' deki Yunus Emre Makamıyla ilgili Ekrem Kültepe ve Refik Soykut'un 1981 yılındaki müracaatlarıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca teşkil edilen bilim kurulunda yer almış ve alandaki ilk çalışmalara katılarak kabrin açılmasına tanıklık etmiş birisi olarak tespit ve görüşlerimizi ifade edeceğiz.

Anahtar kelimeler: Yunus Emre Makamları, Yunus Emre'nin Kırşehir'deki Makamı, Makam Araştırmaları

THE FIRST OFFICIAL STUDIES ON THE IDENTIFICATION OF YUNUS EMRE'S GRAVE IN ZİYARET TEPE OF KIRŞEHİR

Prof. Dr. İsa ÖZKAN

Abstract

Yunus Emre is a famous Turkish sufi and poet who played a major role in the formation of Oghuz Turkish as a written language in Anatolia in the XIII century. He has processed his divine love, the conception of the universe, the understanding of existence and mankind in plain Turkish in such a decent and skillful manner that it has left indelible traces in the hearts and minds of the Turkish Nation for centuries. Even the eternal themes such as virtue, righteousness, peace, love and tolerance, which have been tackled in the works of Yunus Emre and fed from the source of his spiritual love, have transcended national boundaries and have been accepted as common universal values humanity desires to reach for ages, and appreciated. Yunus Emre's understanding of the universe, philosophy, poetics influenced many masters of art, as well as poets who wrote poems in his style and organized a divan and used the pen name of Yunus. Despite the fact that seven centuries have passed since his death, Yunus Emre's messages to humanity and the Turkish Nation through his works remain current. As is known, this famous poet, whose real grave is in the hearts of the Turkish Nation, has more than ten graves attributed to him in Turkey and Azerbaijan. In this paper, we will express our findings and opinions as someone who took part in the scientific committee established by the Ministry of Culture and Tourism with the applications of Ekrem Kültepe and Refik Soykut in 1981 regarding the Yunus Emre's grave in Ziyarettepe of Kırşehir and witnessed the opening of the tomb by participating in the first studies in the field.

Keywords: Yunus Emre's graves, Yunus Emre's grave in Kırşehir, grave search

isa.ozkan@hbv.edu.tr

YUNUS EMRE'NİN ŞİİR DÜNYASINDAN İLGİ ÇEKİCİ DİL OLAYLARI ÜZERİNE

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

Özet

Yunus Emre'nin dili üzerine önemli çalışmalar yapılmıştır. Biz de bu konuyu farklı bir açıdan ele almaya çalışacağız.

Onun üç ayrı eserinden aldığımız örnek metinlerden yola çıkarak bir sonuca ulaşmak istiyoruz. Örnek metinler; bir ilahisinden alınan dörtlük, Risâletü'n-Nushiyye'si ile Emre'ye isnat edilen bir şiiirden alınan birer beyit olarak belirlenmiştir.

Sonuçta, onun şiiirlerini yazarken hitap ettiği kitlenin anlayabileceği bir dil kullandığı görülmüştür. Böylece uzun yıllardan beri ümmi bir şair olduğu dilden dile dolaşan Yunus'un Türkçemizi çok iyi kullanan eğitimli bir şair olduğu görülecektir.

Anahtar Kelimeler: Yunus Emre, dil, Türkçe, ümmilik

ON INTERESTING LANGUAGE EVENTS FROM YUNUS EMRE'S WORLD OF POETRY

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

Abstract

Important studies have been done on Yunus Emre's language. We will try to consider this topic from a different perspective.

We want to come to a conclusion based on sample texts from his three separate works. The sample texts were determined as a quatrain taken from a hymn, Risâletü'n-Nushiyye, and couplets from a poem attributed to Emre.

In conclusion, we have seen that he used a language that his audience could understand while writing his poems. Thus, it will be seen that Yunus, who had been mentioned as an illiterate poet for many years, was an educated poet who uses our Turkish very well.

Keywords: Yunus Emre, language, Turkish, illiteracy

saimsakaoglu@hotmail.com

TÜRKİYE ve BALKANLARDA ÂŞİK SANATININ GELİŞMESİNDE YUNUS EMRE ve HACI BEKTAŞ VELİ'NİN ROLÜ

Prof. Dr. Ali YAKICI

Özet

Âşık edebiyatının Türkiye ve Balkanlardaki inşasının temelinde ozanlık geleneğinin varlığı, gücü, etkisi ve önemi kültürel kabuller içinde yer almaktadır. Ozanlık geleneğinin kültürel bir dinamik olarak Türk dilinin oluşumundan itibaren Türk kültürü içindeki yerini aldığı, Türk edebiyatına ait ilk ürünlerin bu geleneğin temsilcileri tarafından icat edildiği, bu bakımdan Türk şiiri ve dolayısıyla edebiyatın doğuşunda bu musiki şiir temsilcilerinin varlığının olduğu bilinmektedir. Bu gelenek, Türk dili ve edebiyatının ilk eserlerinin oluşumunda da etkili olmuştur. Ozanlık geleneği, Milattan önceki asırlarda oluşmaya başlamış, zaman içinde tarihte ve coğrafyalar arasındaki yolculuğunu gerçekleştirmiştir. Bir zincirin halkaları biçiminde, doğduğu ve gelişmeye başladığı asırlardan itibaren çağlar ötesine uzanan yıllarda da her dönem yeni temsilciler yetiştirerek gelişmesini devam ettirmiş, kültürler ve kuşaklararası aktarımını sürdürmüştür.

Ozanlık geleneği asırlar içinde Uluğ Türkleri, Yolluğ Tiginleri, Apriçur Tiginleri, Kül Tarkanları, Asıya Tutungları, Çısuva Tutungları, Kalım Keyşileri, Çiçileri, Kikileri ve daha nice temsilcileri yetiştirmiştir. Bu gelenek, Türklerin İslâm'ı yeni bir din olarak kitleler halinde kabul ettikleri belirtilen 10. asırdan itibaren yeni bir manevi yapıya ve kültürel kimliğe bürünmüş, şiirlerinde İslam akaidini, öz, güçlü ama sade bir Türkçeyle işleyen temsilcilerle gelişimini devam ettirmiştir.

İslami dönemde geleneğin temsilcilerinin başında Ahmet Yesevî gelmektedir. Ahmet Yesevî'nin ozanlık geleneğinin yeni dönemde yeni dinleri İslam'ın prensipleri doğrultusunda ortaya koyduğu eserler, sadece Hoca Ahmet Yesevî'nin yaşadığı Türkistan bölgesinde değil, Türklerin vatanları olan yeni coğrafyalarda da tesirini sürdürmüştür. Bu yeni coğrafyalarda, Ahmet Yesevî'nin muakkip ya da müritleri olarak bilinen kültür temsilcileri gelenek şiirinin ve Türkçenin yaşaması ve gelecek kuşaklara ve temsilcilere ak-

tarımında etkili olmuştur. Türklerin büyük siyasi mücadelelerle yerleştikleri bu yeni coğrafyalardan Türkiye ve Balkanların vatan haline dönüşmesinde de Ahmet Yesevi muakkipleri olan bu derişlerin önemli rolü olmuştur. Ahmet Yesevi'nin, tesiri Balkanlar da da görülen Türkiye sahasındaki önemli muakkip ve temsilcilerinden biri de Hacı Bektaş Veli, diğeri Yunus Emre'dir.

Hacı Bektaş Veli'nin âşık edebiyatı üzerindeki tesiri, Yeniçeri Ocakları, askeri kışlalar, toplantı mekanları, zaviyeler, tekkeler ve dergahlarda açık bir şekilde görülmektedir. Kendisinin yaşadığı kabul edilen 13. yüzyıldan günümüze yüzlerce gelenek temsilcisinin yetişmesine manevi liderlik yapmıştır. Hacı Bektaş tesiriyle yetişen ve sözlü kültürün temsilcileri olarak eser vermiş olan ozan, âşık, kul ve abdallardan bazıları şunlardır:

13-15. yüzyıllarda; Seyyid Ali Sultan, Yunus Emre, Said Emre, Abdal Musa, Kaygusuz Abdal, Seyyid Nesimi, Nedimi, Temenna, Sadık Abdal, Sururi, Güvenç Abdal; 16. yüzyılda; Balım Sultan, Kalendar Çelebi, Yemini, Muhyiddin Abdal, Kul Yusuf, Hakiri, Hatayi, Şahi, Pir Sultan Abdal, Kul Himmet, Kul İbrahim, Pir Hüseyin, Usuli, Virani, Seyyid Nizamoğlu, Azmi, Seher Abdal, Kanberi, Meczub Abdal, Kelami, Askeri, Yetimi, Bosnalı Vahdeti, Caferi, Koyun Abdal, Kul Adil, Kul Bayram, Kul Mazlum, Hüsniye Bacı, Öksüz Dede, Helaki; 17. yüzyılda; Hasan Dede, Kul Nesimi, Geda Muslu, Kazak Abdal, Gaybi Baba, Balı Baba, Dertli Katip, Kul Budala, Kul Hasan, Teslim Abdal, Kul Mustafa, Abdal Oğlan, Dedemoğlu, Yeşil Abdal, Kul Derviş, Üskidari, Miskin Aşık, Aşık Dede, Pir Mehmed; 18. yüzyılda; Kamili, Noksani, Selim Baba, Güzide Ana, Hükmi, Kara Hamza, Cafer Abdal, Kasım Dede, Fedayi, Seyyah Dede, Münire Bacı, Kul Şükrü, Lütü, Kemter Baba, Sadık Baba, Haşim Baba, Üryan Abdal, 19. yüzyılda; Dertli, Kul Himmet Üstadım, Agahi, Figani, Ispartalı Seyrani, Sırrı, Hıfzı, Kenzi, Türabi, Aşık Veli, Dürri, Mir'ati, Yeksani, Hayrani, Şeref Bacı, Sefil Abdal, Deli Boran, Gedayi, Hayriye Bacı, Arife Bacı, Cemali Baba, Yusuf Dede, Didari, Minhaci, Serdari; 20. yüzyılda; Remziye Bacı, Zehra Bacı, Gülsüm Bacı, Emine Bacı, Aşık Fakiri, Kul Cevri, Güllüşah Bacı, Döne Sultan, Mihri Dede, Aşık Daimi, Davut Sulari, Alli İzzet Özkan, Döne Sultan, Mahzun, Veysel, Dertli Divani, Ali Kızıltuğ, Nesimi Çimen, Aşık Bacı, Münire Bacı, Zeynep Bacı, Naciye Bacı, Şah Turna'dır.

Hacı Bektaş Veli'nin üzerinde etkisinin görüldüğü bilinen ilk ve güçlü âşık sanatı temsilcilerinin başında Yunus Emre gelmektedir. Yunus Emre'nin Hacı Bektaş Veli ile ilk karşılaşmasını anlatan velayetnamedeki meşhur alıç hikâyesi dışında Hacı Bektaş'ı konu olarak ele aldığı şiirlerine rastlanmamıştır. Yalnız Yunus'a atfedilen bir şiirde Hacı Bektaş adı zikredilmektedir:

“Âl Osman oğluna hüküm yürüten
Nazarıyla dağı taşı eriten
Binip cansız duvarları yürüten
Hacı Bektaş derler veliyi gördüm”

Abdülbaki Gölpınarlı da; Yunus'un şiirlerinde dört kapı kırk makamı anlatarak Hacı Bektaş Veli'nin Makâlât'ını özetlediğini ve bir beytinde de “hocaların hocası” olarak Hacı Bektaş Veli'den bahsettiğini belirtmektedir:

“Ana eren dervişe iki cihan keşfolur
Onun sıfatın över ol hocalar hocası”

Hacı Bektaş'tan el alan Yunus Emre başta olmak üzere manevi muakkipleri Abdal Musa, Kaygusuz Abdal, Pir Sultan Abdal vd. ulu ozanların Türkiye ve Balkanlarda oluşan âşık sanatına manevi destek ve güç verdikleri, âşık sanatının gelişmesi ve kuşaklar arası aktarımında etkili oldukları açık bir biçimde görülmektedir.

Yunus Emre, Pir Sultan Abdal, Kaygusuz Abdal, Âşık Veysel başta olmak üzere onlarca âşık sanatı temsilcisi Hacı Bektaş Veli'nin meşalesinin ışığında aydınlanmış, onun ışığının aydınlattığı yolda yürümüş, Türk diline, Türk edebiyatına, Türk şiirine, Türk sanatına, türkü geleneğine binlerce eser kazandırmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, âşık sanatı

THE ROLE OF YUNUS EMRE AND HACI BEKTAŞ VELİ IN THE DEVELOPMENT OF MINSTRELSY (ÂŞIKLIK) IN TURKEY AND THE BALKANS

Prof. Dr. Ali YAKICI

Abstract

The existence, power, influence, and importance of the bardship tradition are included in the cultural acceptances based on the construction of minstrel (âşık) literature in Turkey and the Balkans. It is known that the tradition of bardship has taken its place in Turkish culture as a cultural dynamic since the formation of the Turkish language; the representatives of this tradition invented the first products of Turkish literature. In this respect, the existence of the representatives of musical poetry in the birth of Turkish poetry and literature. This tradition has also been influential in forming the first works of the Turkish language and literature. The bardship tradition began to form in the centuries before the Common Era and has made its journey through time, between history and geographies. It had continued its development by raising new representatives in every period, from the centuries when it was born and started to develop, and continued its transmission between cultures and generations.

The tradition of bard has trained Uluğ Turks, Yolluğ Tiginler, Apriçur Tiginler, Kül Tarkanlar, Asıya Tutunglar, Çısuva Tutunglar, Kalım Keyşiler, Çiçiler, Kikiler and many other representatives over the centuries. Since the 10th century, when the Turks accepted Islam as a new religion in mass, this tradition has continued its development with representatives who have a new spiritual structure and cultural identity and wrote the Islamic creed in their poems in a concise, strong but plain Turkish.

Ahmet Yesevi is the leading representative of the tradition in the Islamic period. The works of Ahmet Yesevi, which he composed in line with the principles of Islam in the new period of bardship tradition, continued to be influential not only in the Turkistan region where Hodja Ahmet Yesevi lived but also in new geographies that were the homeland of the Turks. In these new geographies,

cultural representatives known as Ahmet Yesevi's subsequent or followers were influential in the survival of traditional poetry and Turkish and its transmission to future generations and representatives.

These dervishes, who were the followers of Ahmet Yesevi, played an essential role in the transformation of Turkey and the Balkans, from these new geographies where the Turks settled with great political struggles into their homeland. Hacı Bektaş Veli and Yunus Emre are among the important followers and representatives of Ahmet Yesevi in Turkey and the Balkans.

The influence of Hacı Bektaş Veli on minstrel literature can be seen in Janissaries, military barracks, meeting places, zawiya, lodges, and dervish lodges. In addition, he has served as a spiritual leader in the training of hundreds of traditional representatives from the 13th century to the present day. Some of the poets, minstrels, servants, and abdals who grew up under the influence of Hacı Bektaş and who produced works as representatives of oral culture are as follows:

In 13th-15th centuries; Seyyid Ali Sultan, Yunus Emre, Said Emre, Abdal Musa, Kaygusuz Abdal, Seyyid Nesimi, Nedimi, Temenna, Sadık Abdal, Sururi, Güvenç Abdal; in 16th century; Balım Sultan, Kalender Çelebi, Yemini, Muhyiddin Abdal, Kul Yusuf, Hakiri, Hatayi, Şahi, Pir Sultan Abdal, Kul Himmet, Kul İbrahim, Pir Hüseyin, Usuli, Virani, Seyyid Nizamoğlu, Azmi, Seher Abdal, Kanberi, Meczub Abdal, Kelami, Askeri, Yetimi, Bosnalı Vahdeti, Caferi, Koyun Abdal, Kul Adil, Kul Bayram, Kul Mazlum, Hüsnüye Bacı, Öksüz Dede, Helaki; in 17th century; Hasan Dede, Kul Nesimi, Geda Muslu, Kazak Abdal, Gaybi Baba, Ballı Baba, Dertli Katip, Kul Budala, Kul Hasan, Teslim Abdal, Kul Mustafa, Abdal Oğlan, Dedemoğlu, Yeşil Abdal, Kul Derviş, Üskidari, Miskin Aşık, Aşık Dede, Pir Mehmed; in 18th century; Kamili, Noksani, Selim Baba, Güzide Ana, Hükmi, Kara Hamza, Cafer Abdal, Kasım Dede, Fedayi, Seyyah Dede, Münire Bacı, Kul Şükrü, Lütfi, Kemter Baba, Sadık Baba, Haşim Baba, Üryan Abdal, in 19th century; Dertli, Kul Himmet Üstadım, Agahi, Figani, Ispartalı Seyrani, Sırrı, Hıfzı, Kenzi, Türabi, Aşık Veli, Dürri, Mir'ati, Yeksani, Hayrani, Şeref Bacı, Sevil Abdal, Deli Boran, Gedayi, Hayriye Bacı, Arife Bacı, Cemali Baba, Yusuf Dede, Didari, Minhaci, Serdari; in 20th century; Remziye Bacı, Zeh-

ra Bacı, Gülsüm Bacı, Emine Bacı, Aşık Fakiri, Kul Cevri, Güllüşah Bacı, Döne Sultan, Mihri Dede, Aşık Daimi, Davut Sulari, Alli İzzet Özkan, Döne Sultan, Mahzun, Veysel, Dertli Divani, Ali Kızıltuğ, Nesimi Çimen, Aşık Bacı, Münire Bacı, Zeynep Bacı, Naciye Bacı, Şah Turna.

Yunus Emre is one of the minstrelsy's first and most vital representatives, known to influence Hacı Bektaş Veli. Except for the famous hawthorn story in the velâyetname, which tells about Yunus Emre's first encounter with Hacı Bektaş Veli, no poems in which he deals with Hacı Bektaş as a subject have been found. In a poem attributed to Yunus alone, the name of Hacı Bektaş is mentioned:

“The one who ruled over the son of Âl Osman
He who melts the mountain and stone with his gaze
Animating walls by riding
They say, Hacı Bektaş, I saw the guardian.”

Abdülbaki Gölpınarlı also states that Yunus summarizes Hacı Bektaş Veli's Makâlât by describing “dört kapı kırk makam” (four doors and forty maqam) in his poems, and mentions Hacı Bektaş Veli as “the teacher of teachers” in one of his couplets:

“Two worlds are discovered for the main saint dervish.
First, praise him for his title, be a teacher of teachers.”

The great poets such as Yunus Emre, whom Hacı Bektaş handed over, and his spiritual subsequent Abdal Musa, Kaygusuz Abdal, Pir Sultan Abdal, et al. gave moral support and strength to the minstrelsy formed in Turkey and the Balkans and were influential in developing the minstrelsy and its transmission between generations.

Yunus Emre, Pir Sultan Abdal, Kaygusuz Abdal, Âşık Veysel, and dozens of representatives of minstrelsy were enlightened by the light of Hacı Bektaş Veli and followed him in stride. He has composed thousands of works in the Turkish language, Turkish literature, Turkish poetry, Turkish art, and folk song tradition.

Key words: Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, minstrel art
yakiciali@gmail.com

KÂNÎ'NİN TASAVVUFÎ DÜNYASINDA HACI BEKTAŞ VELİ VE BEKTAŞİLİK

Doç. Dr. Vesile ALBAYRAK

Özet

VII. yüzyıldan XII. yüzyıla kadar İslam âleminde belli bir olgunluğa erişen tasavvufî cereyanlar tarikatlar şeklinde teşkilatlanarak faaliyetlere başlamış ve artarak devam eden bir nüfuza sahip olmuştur. XI. ve XIII. yüzyıllar tasavvufun “altın çağı”, XII. ve XIV. yüzyıllar ise “tarikatlar çağı” olarak ifade edilmiş, bu yüzyılların kesiştiği süreçte Anadolu’da hareketli bir dönem yaşanmıştır. Türk kültürünü derinden etkileyen ve İslam dünyasındaki tesirini asırlarca sürdüren tasavvuf, Mevlevîlik, Bayramîlik, Bektaşilik gibi tarikatlarla Osmanlı coğrafyasında yüzyıllar boyunca etkili olmuştur. Anadolu’nun Türkleşme ve İslamlaşmasında önemli roller üstlenen bu kurumlar Anadolu insanını en iyi şekilde eğitme görevini de yerine getirmiştir. Tasavvuf divan edebiyatının varlığında da önemli rol oynamıştır. Allah’a ve ilâhî hikmetlere ulaşmaya çalışan mutasavvıf şairlerimizin şiirlerinde tasavvuf onların yaşayış tarzının, nasıl bir yol tuttuğunun izlerini verirken diğer şairlerimizin eserlerinde ise kelime ve terimleri ile vazgeçilmez bir malzeme olmuştur.

Hayatı hakkında bilinenler çok fazla olmasa da Tokatlı Ebu Bekir Kânî Efendi de tasavvufun zenginliğinden yararlanan ve onun engin hoşgörüsüne sığınan şairlerimizden biridir. Hayatının belli bir döneminde Mevlevîliğe intisap edip bir süre Mevlevî dergâhına devam etse de İstanbul’a gelişinden sonra bu çizgiden uzaklaştığı, bu tarikatın kaideleri doğrultusunda bir hayat sürmediği kaynaklar tarafından ifade edilmektedir. Şairin divanı incelendiğinde ise onun arayış içinde olduğu, başka tarikatlara da ilgi duyduğu ortaya çıkmaktadır.

Çalışmamız divanında Mevlevîlik gibi Bektaşiliğin izlerini de gördüğümüz Kânî’nin tasavvufî dünyasında Hacı Bektaş Veli’nin ve Bektaşiliğin ne şekilde yer aldığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tokatlı Kânî, Divan, Hacı Bektaş Veli.

HACI BEKTASH VELI AND BEKTASHISM IN KÂNÎ'S SUFI WORLD

Doç. Dr. Vesile ALBAYRAK

Abstract

Sufi movements, which grew a certain maturity from the VII. to the XII. centuries in the Islamic world started their activities by being organized as sects and had an increasing influence. The XI. and XIII. centuries were referred to as the “golden age” of Sufism, and the XII and XIV centuries as the “age of sects”, and in the period when these centuries coincided, there was an active period in Anatolia. Sufism, which deeply affected Turkish culture and maintained its influence in the Islamic world for centuries, has been effective in the Ottoman geography for centuries with sects such as Mevlevi, Bayrami, and Bektashi. These organizations, which played an essential role in the Turkification and Islamization of Anatolia, also performed the duty of educating the Anatolian people in the best manner. Sufism also played an essential role in the existence of divan literature. In the poems of our Sufi poets who tried to reach Allah and divine wisdom, while Sufism has been an indispensable material with its words and terms in the works of our other poets, it also gave their way of life and their impression.

Although not much is known about his life, Ebu Bekir Kânî Efendi from Tokat is one of our poets who took advantage of the richness of Sufism and resorted to its vast tolerance. Although he participated in the Mevlevism in a certain period of his life and continued to the Mevlevi dervish lodge for a while, it is mentioned by the sources that he moved away from this path after his arrival in Istanbul and did not spend life in line with the rules of this sect. When examining the divan of the poet, it is revealed that he was in search and that he was also interested in other sects.

Our study aims to reveal how Haji Bektash Veli and Bektashism took place in the Sufistic world of Kânî, in whose divan we see the traces of Bektashism like Mevlevism.

Keywords: Kânî from Tokat, Divan, Haji Bektash Veli.

valbayrak@erbakan.edu.tr

KOSOVA'DAKİ TEKKELER HAKKINDA BAZI TESPİTLER

Doç. Dr. Ergin JABLE

Özet

Balkanlar kelimesi söylendiğinde ilk akla gelen Türk'ün eserleridir. Eserler bahis mevzuu olursa başta camiler, tekkeler, türbeler, mezar taşları (tapu senetleri) ve çeşmelerle başlayarak zanaatlarla, örf - âdetlerle, gelenek - göreneklerle, düğün - ölüm gibi manevi değerlerle devam eder. Balkanlar'da olduğu gibi Kosova'da da her taşın altında bir Türk eseri ve yanında da şehit kanı mutlaka vardır. Bugün dünya konjonktürünü belirleyen devletlerin tutumu, somut eserlerin zarar görmesine hatta yok olmasına, manevi değerlerin de önem kaybetmesine yol açmaktadır. Küreselleşme denilen vahşi anlayış, Balkanlar'da Türk'ün birçok eserini ortadan kaldırmıştır. Küreselleşme hareketi, vahşi kapitalizm ve ezelden beri dost olmayanların ön yargısı; neredeyse son iki yüz yıldır Türk'e ait bu değerlerin yok olmasında ve yok edilmesinde birlikte hareket etmektedir.

Balkanlar'ın küçük ülkesi Kosova'da yaşayan Türkler ve diğer Müslüman gruplar, yukarıda sözünü ettiğimiz etkenlerin sebep olduğu zararı doğal karşılamaktadır. Kendilerinden kaynaklanan ilgisizliği de kabullenememektedir. Avrupa kıtasında Türklerden kaynaklanan din ve kültür farklılıkları Batı'yı her zaman rahatsız etmiştir. Batı, her toplumu kendine benzetmeye çalışarak farklı kültürleri ortadan kaldırmayı hedeflemiş ve cami, tekke, türbe, zanaat, örf - adet, gelenek - görenek dahil olmak üzere birçok konuda başarılı olmuştur. Aslında Türkler ve Müslüman gruplar zaaf göstermeseydi pek de başarılı olamazlardı. Toplumsal zaaf gösteren bizler caminin manevi değerinden çok şirketleşen dünyada caminin inşaat ve restorasyon işlerine önem vererek veya inşaat çalışmalarındaki maddiyatı elde etmek için daha çok mücadele ederek bu zaafı göstermişizdir. Büyüklüğü ve genişliği yüzünden başta restorasyonu olmak üzere camilerin meblağı; tekke, türbe ve mezar taşlarından daha fazla değer kazanmalarına sebep olmuştur. Camilere gösterilen ilgi daha küçük yapılara gösterilmediği için tekke, türbe gibi yapılar ilgisizliğe ve kaderlerine terk edilmişlerdir. Kosova'nın Gora ve Opoya bölgesinde yer alan Sarı

Saltuk Türbesi, Priştine’de Fatih Sultan Mehmet Han (Büyük) Camii’nin 15 metre kadar karşısındaki Şeyh Mehmet Efendi Tekkesi bakımsızlık yüzünden ziyaretçilerini de yitiren örneklerden sadece ikisidir. İpek şehrine yakın Yunik Belediyesinde halkın kimseye muhtaç olmadan kendi imkanlarıyla onarımını sağladığı Halveti Şeyh Cafer’in Tekkesi ise istisnai örneklerdendir.

Anahtar Kelimeler: Kosova, Sarı Saltuk, Şeyh Mehmet Efendi, Türk eserleri.

SOME FINDINGS ABOUT DERVISH LODGE IN KOSOVO

Doç. Dr. Ergin JABLE

Abstract

When the word Balkans is mentioned, the first thing that comes to mind is the works of Turks. In the case of works, it starts with mosques, lodges, shrines, tombstones (title deeds) and fountains, and continues with crafts, customs, traditions and customs, and spiritual values such as weddings and death. As in the Balkans, there is a Turkish artifact under every stone in Kosovo, there is also the blood of martyrs. The attitude of the states that determine the world conjuncture today causes concrete works to be damaged or even destroyed, and spiritual values to lose importance. The brutal understanding called globalization has destroyed many works of the Turks in the Balkans. The globalization movement, brutal capitalism and the prejudice of the eternally unfriendly; has been acting together in the destruction and destruction of these Turkish values for almost the last two hundred years.

Turks and other Muslim groups living in Kosovo, the small country of the Balkans, naturally take the damage caused by the factors mentioned above. Nor can they accept the indifference caused by them. The differences in religion and culture originating from the Turks in the European continent have always disturbed the West. The West aimed to eliminate different cultures by trying to make every society look like itself and it has been successful in many subjects including mosque, dervish lodge, tomb, craft, custom, tradition - custom. In fact, if Turks and Muslim groups did not show weakness, they would not have been successful. We, who show social weakness, have shown this weakness by giving importance to the construction and restoration works of the mosque in the corporate world rather than the spiritual value of the mosque or by struggling more to obtain the material in the construction works. Due to its size and breadth, the amount of mosques, especially its restoration, it caused them to gain more value from dervish lodges, tombs and tombstones. Since the attention shown to mosques was not shown to smaller structures, structures such as lodges and tombs were left to indifference and their fate. Sari

Saltuk Tomb located in Gora and Opoya region of Kosovo, Sheikh Mehmet Efendi Lodge 15 meters across from Fatih Sultan Mehmet Han (Great) Mosque in Prishtina these are just two of the examples that lost their visitors due to neglect. Halveti Sheikh Cafer's Lodge, which is repaired by the people in Yunik Municipality, close to the city of Ipek, with their own means, without needing anyone, is an exceptional example.

Keywords: Kosovo, Sarı Saltuk, Şeyh Mehmet Efendi, Turkish works.

ercinj@gmail.com

ŞAKERİM VE YUNUS EMRE'NİN ŞİİRLERİNDEKİ TASAVVUF FELSEFESİ

Doç. Dr. Assem KASSYMOVA

Özet

Bu yazıda İslam şairleri ve Kazak edebiyatı değerlendirilirken Şakerim Kudayberdiulı ve Yunus Emre'nin eserlerindeki birlik, iki şairin tasavvufî olarak benzeşen ve birbiriyle örtüşen söyleyişleri üzerinde durulmaktadır.

İslam edebiyatının önemli temsilcilerinden Yunus Emre'nin Kazak edebiyatının güçlü temsilcisi Şakerim Kudayberdiulı üzerindeki etkileri yanında Şakerim'in Yunus Emreyi Kazak toplumuna tanıtmaya yazıdaki diğer değerlendirme noktasıdır. Henüz İslam edebiyatı hakkında çok geniş bilgisi olmayan ve tasavvuf edebiyatından haberdar olmayan Kazak toplumuna tasavvufî tanıtırken Şakerim'in izlediği yol üzerinde de bilgi verilmektedir. Yazıda, iki şairin tasavvufî dünyalarına vakıf olunmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yunus Emre, Şakerim Kudayberdiulı, tasavvuf edebiyatı, Kazak edebiyatı, şiir.

THE PHILOSOPHY OF MYTH IN THE POEMS OF ŞAKERİM AND YUNUS EMRE

Doç. Dr. Assem KASSYMOVA

Abstract

This study emphasizes the unity of the works of Islamic poets and Kazakh literature by Shakarim Kudaiberdiuly and Yunus Emre, as well as the mystical similarity and coincidence of the two poets. In addition to the influence of Yunus Emre, one of the important representatives of Islamic literature, on Shakarim Kudaiberdiuly, a strong representative of Kazakh literature, the introduction by Shakarim of Yunus Emre into Kazakh society is another assessment point in research. Presenting mysticism to the Kazakh society, which does not have extensive knowledge of Islamic literature and Sufi literature, information is also given about the path that Shakarim follows. The study attempts to get acquainted with the mystical worlds of the two poets.

Key words: Yunus Emre, Shakarim Kudaiberdiuly, Sufi literature, Kazakh literature, poetry.

ФИЛОСОФИЯ МИФА В СТИХАХ ЧАКЕРИМА И ЮНУСА ЭМРЕ

Doç. Dr. Assem KASSYMOVA

Аннотация

В данном исследовании подчеркивается единство произведений исламских поэтов и казахской литературы Шакарима Кудайбердиулы и Юнуса Эмре, а также мистическое сходство и совпадение двух поэтов.

Помимо влияния Юнуса Эмре, одного из важных представителей исламской литературы, на Шакарима Кудайбердиулы, сильного представителя казахской литературы, введение Шакаримом Юнуса Эмре в казахстанское общество является еще одной оценочной точкой в исследовании. Представляя мистицизм казахскому обществу, не имеющему обширных знаний об исламской литературе и суфийской литературе, также дается информация о пути, по которому следует Шакарим.

В исследовании делается попытка познакомиться с мистическими мирами двух поэтов.

Ключевые слова: Юнус Эмре, Шакарим Кудайбердиулы, суфийская литература, казахская литература, поэзия.

asemzn@mail.ru

HACI BEKTAŞ VELİ YOLUNUN YOLCUSU AKSARAYLI ÂŞIK MEHMET ÇİL'DE HACI BEKTAŞ ALGISI

Doç. Dr. Selçuk PEKER

Özet

Bektaşilik tarikatının yol başçısı Hacı Bektaş Veli, Anadolu'daki Türkmen yerleşimlerinde etkisi bugün de devam eden bir tasavvuf hareketinin kurucusudur. Hacı Bektaş Veli'nin kurmuş olduğu Bektaşilik tarikatı, bugün Anadolu'daki bazı yörelerde bir yaşam şekli olarak varlığını sürdürmektedir. Aksaray'ın Gaziemir köyü, Anadolu Aleviliğinin bütün canlılığıyla yaşadığı bir Türkmen yerleşim yeridir. Aksaray; il sınırları Nevşehir'in Hacı Bektaş ilçesine komşu olan ve coğrafyasında Yunus Emre Türbesini, Taptuk (Emre) köyü ve türbesini barındıran bir il olması sebebiyle gerek Yunus Emre gerekse Hacı Bektaş Veli ve Bektaşilikle ilgili kültürel unsurların fazlaca tespit edildiği bir ilimizdir.

Mehmet Çil, 1964 yılında Bozcayurt köyünde Alevi-Bektaşî kültürü içerisine doğmuş bir âşıktır. Bozcayurt, Yakacık ve Gaziemir köyleri, âşığın doğumundan sonraki yıllarda Gaziemir adı altında tek köy olarak birleşmiştir. Askerlik ve ekonomik amaçlı bazı geziler dışında köyünde yaşayan Mehmet Çil'in hayatı, hayvancılık ve tarım üzerine kuruludur. Tarlasında zirai mahsuller ekimi yapmakta, çiftliğinde büyükbaş hayvan besiciliği yapmakta, meralarda koyun sürüsünü güderek yaşamına devam etmektedir. Saz çalması, yüzlerce şiirden oluşan bir arşive sahip olması ile alan araştırmalarımız sırasında dikkatimizi çekmiş ve bu araştırmanın konusu olmuştur.

Çalışma, Gaziemir köyü kültüründe yaşamakta dolan Hacı Bektaş Veli algısına dair tespitler içermekte, büyük oranda sözlü gelenekten beslenen Mehmet Çil'in hayatında ve şiirlerinde Hacı Bektaş'ın nasıl yer aldığı ve onun hayatına nasıl yön verdiğine dair örnekler sergilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Hacı Bektaş Veli, Aksaray, Gaziemir köyü, âşıklık geleneği, Mehmet Çil.

HAJI BEKTASH PERCEPTION OF AKSARAYLI ÂŞİK MEHMET ÇİL AS A FOLLOWER OF HACI BEKTAŞ VELİ

Doç. Dr. Selçuk PEKER

Abstract

Haji Bektash Veli, the leader of the Bektashi order, is the founder of a Sufi movement whose influence continues in the Turkmen settlements in Anatolia. The Bektashi order, founded by Haji Bektash Veli, continues to exist as a way of life in some regions in Anatolia today. Gaziemir village in Aksaray is a Turkmen settlement where Anatolian Alevism lives with all its vitality. Aksaray is a province where cultural elements related to both Yunus Emre, Haji Bektash and Bektashism have been determined a lot, as it is adjacent to the Hacı Bektaş district of Nevşehir and contains the Yunus Emre Tomb, Taptuk (Emre) village and his tomb.

Mehmet Çil is a minstrel who was born into the culture of Alevism and Bektashism in the village of Bozcayurt in 1964. Bozcayurt, Yakacık and Gaziemir villages were united as a single village under the name of Gaziemir in the years following the birth of the minstrel. The life of Mehmet Çil, who lives in his village, consists of farming and agriculture, apart from some trips for military and economic purposes. He continues his life by cultivating crops in his field, cattle breeding in his farm and herding sheep in pastures. His playing the saz and having an archive of hundreds of poems attracted our attention during our field research and became the subject of this research.

The study includes determinations about the perception of Haji Bektash Veli, which lives in the culture of Gaziemir village, and presents examples of how Haji Bektash took place in the poems and the life of Mehmet Çil, who was largely fed by oral tradition, and how Haji Bektash influenced his life.

Keywords: Haji Bektash Veli, Aksaray, Gaziemir village, minstrel tradition, Mehmet Çil.

speker@erbakan.edu.tr

YUNUS EMRO ŞİİRLERİNİN ÖZBEKÇE ÇEVİRİLERİ (YUNUS EMRO SHE'RLARINING O'ZBEKCHA TARJIMALARI)

Dr. Gülnaz SATTAROVA

Özet

2021 yil butun turkiy dunyoda adabiyot yili bo'ldi, desak mu-bolag'a bo'lmas. Chunki bu yil turkiy adabiyotning yo'lboshchi-lari, ustunlari bo'lmish Nizomiy Ganjaviy, Yunus Emro va Alisher Navoiylarning har biri nomi bilan ataluvchi yil deb e'lon qilinishi barcha turkiy adabiyot muhiblari uchun bayramdir. Bugungi ilmiy davradagi uchrashuvimiz ham anashu buyuklardan biri Yunus Emro ijodi va faoliyati bilan bog'liqdir.

Yunus Emro salkam etti asrdan buyon turk va boshqa turkiy xalqlarining eng suyukli shoirlaridan biri sifatida adabiyotda yas-hab kelmoqda.

Manbalarda u baxshi shoir sifatida e'tirof etiladi. Shoir madrasa ta'limini olgan, arab va fors tillarini yaxshi bilgan, Eron va Yunon mifologiyasini chuqur o'rgangan, o'z davrining etuk mutasavvuf olimi bo'lgan zot bo'lib, o'z falsafiy dunyoqarashi bilan o'sha davr-ning yirik, XIII asrda Xurosondan Anadoluga kelgan, Xoja Ahmad Yassaviy g'oyalriga bog'liq bo'lgan taniqli piri murshid Hoji Bek-tosh Valiy asos solgan so'fiylik maktabi — Bektoshiyaga yaqin bo'l-gan. Ustozu pirlaridan tariqat saboqlarini olgan.

Yunus Emrodan adabiy yodgorlik sifatida “Risolayi Nushi-ya” (Risale-i Nushiyye; yana uni “O'git risolasi” deb nomlashadi) bo'lib, aruz vaznida yozilgan tasavvufiy, axloqiy asari va kattagina she'riy devoni qolgan

Ammo turk adabiyotshunosligida shoir tirikligida devon tuzgan-mi, yo'qmi degan turli bahslar bo'lgan. Abulboki Gulpinarli Emro xayotligida

devon tuzgan desa, mashhur turk adabiyotshunosi M. Fuad Kuprulu shoir devoni uning vafotidan ancha so'ng, izdoshlari to-monidan tuzilganligini aytadi. Ammo, Yunus. Emroning she'rlari-da uchraydigan quyidagi:

Yunus o'lsa ismim ne ajab

O'qiyurlar mening bu devonimni,

satrlari u hayotligidayoq devon tuzgan degan xulosaga kelishimiz uchun asosdir.

. Shoir vafotidan so'ng uning devoni Mulla Qosim ismli kimsa kulgiga tushib koladi. Qosim dengiz qirg'og'iga borib Emro asarlarini o'qishga kirishadi.

Birinchi marta mingta she'rini "shariatga karshi ruhda" deb Mulla Qosim yoqib tashlaydi, ikkinchi mingtasi suvga oqizadi. Uchinchi ming she'rlarini oqizayotganda Mulla Qosim o'ziga atalgan shunday misralarga:

"Darvesh Yunus so'zlarini yolg'on dema,

Seni sinamoqqa Mulla Qosim keladi"

Shoir she'rlari bir necha bor o'zbek tiliga turli tarjimonlar va shoir asarlarining ixlosmandlari tomonidan o'girilgan . Dastlab uning she'rlari

1986 yilda Xurshid Davron tomonidan tarjima qilingan "Yoshlik" jurnalida chop etilgan. Uzbek kitobxonlari Yunus. Emre she'rlarini Xurshid Davron, Azim Suyun, Jamol Kamol, Toxir Kaxxor, Mirza Kenjabek, Davron Tojialiev, Nafisa Sultonkulova tarjimasida o'qimoqdalar.

Anahtar Kelimeler: Türk edebiyatı, tasavvuf, tercüme, edebi ilişkiler, Yunus Emro, halk ezgisi

ПЕРЕВОД СТИХОВ ЮНУСА ЭМРО НА УЗБЕКСКОМ ЯЗЫКЕ

Dr. Gülnaz SATTAROVA

2021 год стал годом литературы во всем тюркском мире. Для всех любителей турецкой литературы праздником является объявить этот год годом имени Низами Гянджеви, Юнуса Эмро и Алишера Навои, лидеров и столпов турецкой литературы.

Юнус Эмро уже почти семь столетий живет в литературе как один из самых любимых поэтов тюркских народов. В источниках он признан великим поэтом.

Поэт получил образование в медресе, свободно владел арабским и персидским языками, глубоко изучал иранскую и греческую мифологию, был зрелым мистиком своего времени. Своим философским мировоззрением он был близок к Бекташи, школе суфизма, основанной Хаджи Бекташем Вали, известным пири-муршидом того времени, пришедшим в Анатолию из Хорасана в XIII веке и связанным с идеями Ходжи Ахмада Яссави. Он получил учения от своего учителя.

Литературным памятником Юнусу Эмро является «Рисале-и Нушия» (также известная как «Рисале-и Нушийе»; также известная как «Рисале-и Огит»), содержащая мистическое, нравственное произведение и большой сборник стихов.

Однако в турецкой литературе велись различные споры о том, создал ли поэт диван при жизни. Абульбоки Гулпынарлы в жизни Эмро

Известный турецкий литературовед М. Фуад Купрулу говорит, что девон был создан его последователями спустя долгое время после его смерти.

Стихи поэта неоднократно переводились на узбекский язык различными переводчиками и любителями творчества поэта.

Первые его стихи в 1986 году она была опубликована в журнале «Ёшлик» в переводе Хуршида Даврона. Узбекские читатели Юнус. Стихи Эмре переводят Хуршид Даврон, Азим

Суюн, Джамол Камол, Тохир Каххор, Мирза Кенжабек, Даврон Тоджиалиев, Нафиса Султанкулова.

На турецком языке
Benim burda kararim yok
Ben burdan gitmeye geldim
Bezirganim, metaim cok
Alana satmaya geldim.
на узбекском языке
Меним бунда қарорим йўқ,
Мен бунда кетмоққа келдим
Бозургонман, матоим йўқ
Олганга сотмоққа келдим.

Произведения Юнуса Эмро любят и читают в Узбекистане его поклонники открыли 3 телеграм-канала. У одного из этих каналов 2044, второго 17712, а у другого 1194 подписчика. Здесь будут смотреть художественный фильм Юнуса Эмро, о стихах Юнуса Эмро и его жизни и творчестве.

Кроме того, творчество поэта стало объектом исследования для научной работы.

Это свидетельствует о большом интересе к творчеству Юнуса Эмро в Узбекистане.

Ключевые слова: турецкая литература, мистика, перевод, литературные связи, Юнус Эмро, фольклор

noza1969@mail.ru

REFİK HALİT'İN KADINLAR TEKKESİ ADLI ROMANINDA DİN, TASAVVUF VE MİSTİSİZM

Doç. Dr. Canan SEVİNÇ

Özet

Yazı hayatına, İkinci Meşrutiyet yıllarında, gazetecilikle başlayan Refik Halit (Karay), giderek “Kirpi” müstearıyla kaleme aldığı siyasi mizah yazılarıyla basın dünyasında kendine bir yer edinir. Kısa bir süre Fecr-Âti Topluluğu bünyesinde yer alan yazar; Anadolu’daki ilk sürgün yıllarının verimi Memleket Hikâyeleri (1919) ile kendisini hikâye vadisinde de kanıtlar. İlk romanı İstanbul’un İç Yüzü’nü, 1918’de yayımlayan Refik Halit, Cumhuriyet’ten sonra kalemini roman vadisinde de dener ve çok sayıda romana imza atar.

Bu romanlardan biri, 1956 tarihli Kadınlar Tekkesi’dir. Her biri dört bölümden oluşan iki cilt hâlindeki roman, 1964’te tek cilt olarak basılır. Eser, Şeyh Baki adlı sahte bir şeyhin İstanbul sosyetesini arasından seçtiği bazı kadınları tuzağına düşürüp menfaat temin etmesi üzerine kuruludur. Bu yönden Yakup Kadri’nin Nur Baba (1922) adlı romanını andırır da herhangi bir tarikat adını zikretmemesi ve Baki’nin karşısına olumlu bir tip olarak Fikri Can isimli tasavvuf ehlini yerleştirmesi açısından ondan ayrılır. Bir başka deyişle; Refik Halit, romanda, tarikatler içinden belirli bir zümreyi değil, 1925’te tekke ve zaviyelerin kapatılmasından sonraki süreçte, tasavvuf terminolojisini kendi süfli niyetlerine âlet ederek kadınları etkilemekte kullanan Şeyh Baki etrafında cereyan eden dinî görünümlü hadiseleri hicvetmek yoluna gitmiştir. Dolayısıyla Kadınlar Tekkesi, din konusu merkezde olmak üzere tasavvuf ve mistisizmden de bahseden bir eserdir.

Bu çalışmada; Kadınlar Tekkesi’nin, sahte şeyh Baki ile ona hayran mürideleri çevresinde yaşananlardan hareketle, toplumsal bir müessese olan dinin, farklı çevrelerce nasıl araçsallaştırıldığı ortaya koyan eleştirel bir anlatı olduğu tezi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Refik Halit, Kadınlar Tekkesi, din, tasavvuf, mistisizm

RELIGION, SUFISM, AND MYSTICISM IN REFIK HALIT'S NOVEL TITLED KADINLAR TEKKESI

Doç. Dr. Canan SEVİNÇ

Abstract

Refik Halit (Karay), who started her writing career as a journalist during the Second Constitutional Era, gradually gains a place in the world of the press with her political humor articles under the pen name "Kirpi". The author, who was part of the Fecr-Âti Community for a short time; the yield of the first years of exile in Anatolia proves itself in the valley of stories with *Memleket Hikâyeleri* (1919). Refik Halit, who published his first novel *İstanbul'un İç Yüzü* in 1918, tried his pen in the novel valley after the Republic and wrote many novels.

One of these novels is the *Kadınlar Tekkesi* in 1956. The novel, in two volumes, each consisting of four chapters, was published as a single volume in 1964. The work is based on the fact that a fake sheikh named Sheikh Baki traps some women he has chosen from among the Istanbul high society and gains benefits. In this respect, although it resembles Yakup Kadri's novel *Nur Baba* (1922), it differs from him in that he does not mention any sect and places the Sufi people named Fikri Can in front of Baki as a positive type. In other words; in the novel, Refik Halit tried to satirize the religious events that took place around Sheikh Baki, who used the terminology of Sufism to influence women by using the terminology of Sufism in the period after the closure of the dervish lodges and *zawiyas* in 1925, not a certain group from among the sects. Therefore, *Kadınlar Tekkesi* is a work that talks about mysticism and mysticism, with the subject of religion in the center.

In this study, the thesis that the *Kadınlar Tekkesi* is a critical narrative that reveals how religion, which is a social institution, is instrumentalized by different circles, will be focused on, based on the experiences around the false sheikh Baki and his admirers.

Key Words: Refik Halit, *Kadınlar Tekkesi*, religion, mysticism, mysticism

csevinc@erbakan.edu.tr

19. YÜZYILDA BEKTAŞI TEKKELERİNİN KAPATILIŞ SEBEPLERİNE ELEŞTİREL BİR BAKIŞ

Doç. Dr. Ahmet Yılmaz SOYYER

Özet

8 Temmuz 1826'da saray-ı hümayundaki camide sadrazam ve şeyhler (meşayih) in katıldığı bir toplantı düzenlenmiş ve Bektaşî tekkelerinin kapatılma kararı alınmıştır. Bektaşî tekkeleri, yeniçeri ocağıyla birlikte kapatıldığı zaman, merkez büyük tekkenin, yani Hacı Bektaş Velî Tekkesi'nin dışında kalan bütün tekkelere el konulmuş ve pek çoğu da devlet tarafından yıktırılmıştır. Kapatılış sebebi olarak Bektaşîlerin küfür ve sapıklık, hatta devlet aleyhinde casusluk içerisinde oldukları belirtilmektedir. Bir diğer sebep Bektaşî tekkelerinde bol miktarda içki bulunduğunu hatta içki şişelerine tıkaç olarak Kur'an-ı Kerim sayfalarının konulduğudur. Başka bir kapatılış sebebi ise dervişlerin kadın erkek beraberce ibadet etmeleridir. Bu dönemde çok miktarda Bektaşî sürülmüş birkaçı da idam edilmiştir. Kıncı Baba, İstanbulağasızade ve Salih Efendilerin idam edildiler. İdam gerekçesi olarak da dinsizliğin yanı sıra "oruç tutmamak", "namaz kılmamak" ve "büyük halifelere küfretmek" gösterilmektedir. Bildiride bu sebeplerin gerçekliği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bektaşîliğin kapatılışı, tekkeler, sürgün, merkez tekke

A CRITICAL LOOK AT THE REASONS FOR THE CLOSING OF BEKTAŞI TEKKE IN THE 19TH CENTURY

Doç. Dr. Ahmet Yılmaz SOYYER

Abstract

On July 8, 1826, it was decided to close the dervish lodges in the mosque in the Topkapı palace. When the Bektashi lodges were closed together with the Janissary corps, all the lodges outside the central big lodge, namely the Hacı Bektaş Velî Lodge, were confiscated and most of them were demolished by the state. As to tell the closing, Bektashis are mentioned about blasphemy and showcase, and even espionage against the state. Another reason is that the Bektashis put the Qur'an as a spigot in a wine bottle. Another reason for closure is that dervishes worship together, men and women. During this period, a large number of Bektashis were deported and some of them were executed. Kıncı Baba, İstanbullu-ğasızade and Salih Efendi were executed. In addition to irreligion, "not fasting", "not performing prayers" and "cursing the great caliphs" are shown as the justification for death. These reasons will be discussed in the paper.

Key Words: Closure of Bektashism, dervish lodges, exile, central lodge

yilmazsoyyer@sdu.edu.tr

HACI BEKTAŞ VELİ, YUNUS EMRE VE MAHTUMKULU PIRAGI

Doç. Dr. Maral Annayevna TAGANOVA

Özet

Türkmençe'nin başlıca özelliği onun tarihinin çok eskiye dayanmasıdır. Bunu eski abideler ispat etmektedir. Türkmençe, Türki diller arasında en zengin eski dil kaynaklarına sahip dillerin biri sayılır. Yazı kaynaklarımızın büyük önem taşıdığını, her bir yazı kaynağı derin araştırıldığında daha iyi anlaşılacaktır.

Bu bildiri, büyük Türkmen şairi Mahtumkulu Pıragı (1724-1807) ile Hacı Bektaş Veli (1207/1208 – 1270/1271) ve Yunus Emre'nin (1238-1320) eserleri arasındaki bağlantıyı ve eserlerinin Türkmen dilinin incelenmesindeki önemini tartışmaktadır.

Türkmen dili, genel olarak Türk dilleri, edebiyat, çeviri sanatı, kültürü ve tüm manevi miras hakkında değerli bilgiler Hacı Bektaş Veli'nin "Malâkât" eserinin Türkçe tercümesinde, Yunus Emre ve Mahtumkulu Pıragı'nın eserlerinde çok sık rastlanmaktadır. Bir örneği inceleyelim. Şimdi bu bilgelerin eserlerinde Allah ve Tanrı kelimelerinin kullanımına bakalım. Bu kelimeler onların eserlerinde eş anlamlı olarak kullanılmıştır. Üçüsünün de sanatları için karakteristik bir işarettir, eserlerinde Allah kelimesinin Tanrı kelimesinden daha çok kullanılmıştır.

Sonuç olarak, Hacı Bektaş Veli'nin, Yunus Emre ve Mahtumkulu Pıragı'nın eserlerinden verilen örnekler, çoğu Türk halklarında bulunan Gökyüzü Ruhu anlamına gelen Tanrı'nın sözüne Türk halklarının İslam'a girdikten sonra da kullanımdan kalmadığını göstermektedir.

Türkmen halkının büyük düşünürü Mahtumkulu Pıragı'nın Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre'nin eserlerini yakından tanıdığı ve bu düşünürlerin eserlerinin Türkmen, genel olarak Türk dillerinin tarihinin incelenmesinde büyük önem taşıdığını, sadece iki tane - Allah ve Tanrı kelimelerine dayanan bir analiz gösterdi.

Anahtar kelimeler: Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Mahtumkulu Firakı, Allah, Tanrı.

ХАДЖИ БЕКТАШ ВЕЛИ, ЮНУС ЭМРЕ И МАХТУМКУЛИ ФРАГИ

Doç. Dr. Maral Annayevna TAGANOVA

Резюме

В докладе речь идет о связи творчества великого туркменского поэта-философа Махтумкули Фраги (1724-1807) и Хаджи Бекташа Вали (1207/1208 – 1270/1271) и Юнуса Эмре (1238-1320), а также о значении их произведений в изучении туркменского языка.

Ключевые слова: Хаджи Бекташ Вели, Юнус Эмре, Махтумкули Фраги, Аллах, Тангри.

manyeye@mail.ru

HACI BEKTAŞ VELİ'NİN ANADOLU'DAKİ SİYASİ VE ASKERİ GÜCÜ ÜZERİNE

Dr. Öğr. Üyesi Namık ASLAN

Özet

Moğol istilası sebebiyle huzurun, güvenin, refahın kalmadığı 13.yy Anadolu'su pek çok bilinmezlikle doludur. Çağ açıp çağ kapatacak bir cihan devletinin doğum sancıları şeklinde düşünülebilecek bu dönem, Türk düşünce tarihinin en parlak simalarının yetiştiği bir dönem olması sebebiyle de önemlidir. Beylerin - boy-ların bayrak mücadelesi, şeyhlerin, şıhların beyler etrafında güç mücadelesine giriştikleri bu yüzyıl, Türklük açısından da Anadolu'da bir var olma mücadelesinin verildiği dönemdir. Mevlevilik ve Bektaşilik gibi iki büyük tarikat ve başlangıçta bir direniş örgütü şeklinde adını duyuran Ahilik teşkilatı, bu mücadelede motor vazifesi göreceklerdir. Bu çalışmada Hacı Bektaş Veli'nin siyasi ve askeri gücü üzerinde durulacak, veli kimliğinin ötesinde bir Hacı Bektaş resmedilmeye çalışılacaktır. Hacı Bektaş Veli'nin halk ile beyler arasında, Beyleri ile Konya arasında uzlaştırıcı ve köprü rolüne işaret edilecektir.

Anahtar Kelimeler: 13.yy Anadolu'su, göçler ve iskan, Moğol istilası, Hacı Bektaş Veli'nin Kırşehir ve Kayseri Beyleri arasında geçen olaylar

ON THE POLITICAL AND MILITARY POWER OF HACI BEKTAŞ VELİ IN ANATOLIA

Dr. Öğr. Üyesi Namık ASLAN

Abstract

Anatolia in the 13th century, when there was no peace, security and prosperity due to the Mongol invasion, was full of many unknowns. This period, which can be considered as the birth pangs of a great state that would open and close an era later in the history, was also important because it was a period in which the brightest figures in the history of Turkish scholars were raised. This century, in which the beys and tribes strived for sovereignty, and the sheikhs engaged in a power struggle around the beys, also witnessed a struggle for the existence of Turkic identity in Anatolia. Two major sects that are the Mevlevi and Bektashi order and also the Ahilik organization, which initially was founded as an insurgent group, served as the locomotives in this struggle.

In this study, the political and military power of Hacı Bektaş Veli is addressed. Additionally, this study will focus on portraying Hacı Bektaş's identity and role beyond his veli position. Finally, Hacı Bektaş Veli's role as a mediator between the citizens and the beys, and between the Beys and Konya are discussed.

Keywords: 13th century Anatolia, migrations and settlement, Mongol invasion, Hacı Bektas Veli, Kirsehir and Konya beys.

namikaslan@ohu.edu.tr

HACI BEKTAŞ VELİ VE VİLÂYETNÂMEDEKİ ESKİ TÜRK İNANÇ SİSTEMİNDEN İZLER

Dr. Öğr. Üyesi Aziz AYVA

Özet

13. yüzyılda Hoca Ahmed Yesevî'nin müridi olarak Anadolu'nun manevî mimarı olarak önemli bir rol üstlenen Hacı Bektaş'ın bilinen sınırlı sayıda kaynaklar dışında kronolojik hayatı hakkında bilinenler ne yazık ki son derece sınırlıdır. Onun kronolojik hayatı hakkında bilinenlerin azlığına rağmen hayatı hakkında menkıbeleşen sözlü kültür geleneğindeki bilgilere dayanarak bir Türk-İslam sufisi olarak Anadolu'nun irşadında önemli bir şahsiyet olduğu söylenebilir. Özellikle devrin siyasî atmosferinde kendi çevresinde toplanan kalabalığa dayanarak kolonizatör Türk dervişleri olarak siyasî otorite tarafından da kabul ve muhatap görülmesi de onunla ilgili araştırmaların sosyolojik boyutta ele alınmasının gereğini ortaya çıkarmaktadır. Ölümünden çok uzun yıllar sonra müridleri tarafından toparlanan menkıbeleri bize bu yolda önemli ipuçları vermektedir.

Vilayetnâme adını taşıyan ve Hacı Bektaş Veli'nin kerametlerinin yer aldığı eserde İslam öncesi inanç kalıplarının izleri bolca görülmektedir. Türk halk bilimi çalışmalarında sözlü gelenekteki ürünlerin yeni bir medeniyet dairesine girilmesiyle tamamen terk edilemeyeceği, bir motif olarak bile olsa kısmen şekil değiştirerek yaşamaya devam edeceği bilinen bir gerçektir. Buradan hareketle Hacı Bektaş üzerine anlatılan kerametleri konu alan birçok motif vardır. Bu motifler eski Türk inanç sisteminden izler taşımakta olup bazen de eski inanç sistemi ile yeni coğrafyada ve yeni din ile harmanlanarak adeta bir sentez olarak bir propaganda görevi görmüştür. Bu çalışmada; Hacı Bektaş'ın kısa biyografik hayatı, Hacı Bektaş Veli'ye isnad edilen Vilayetname'de yer alan İslamiyet öncesi eski Türk dinine ait izlerin/motiflerin tespiti ve bunların tasnifi, yorumlanması ve yeni coğrafyada ve İslamiyet dairesinde uğramış olduğu değişimleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hacı Bektaş Veli, Vilayetname, Motif, Şamanizm, Eski Türk İnanç Sistemi.

HACI BEKTAŞ VELİ AND IN THE VILAYETNÂME TRACES FROM THE OLD TURKISH BELIEF SYSTEM

Dr. Öğr. Üyesi Aziz AYVA

Abstract

Unfortunately, apart from the limited number of known sources, what is known about the chronological life of Hacı Bektaş, who played an important role in the Turkification and Islamization of Anatolia as a disciple of Hoca Ahmed Yesevi in the 13th century, is extremely limited. Despite the scarcity of information about his chronological life, it can be said that he was an important figure in Anatolia's being the home of Islam as a Turkish-Islamic Sufi based on the information in the oral culture tradition that has become legendary about his life. The fact that he was accepted and addressed by the political authority as a colonizer Turkish dervish based on the crowd gathered around him, especially in the political atmosphere of the period, revealed the necessity of considering the researches about him in the sociological dimension. His legends, collected by his followers many years after his death, give us important clues on this path.

We frequently encounter traces of pre-Islamic belief patterns in the work known as Vilayetnâme, which includes the miracles of Hacı Bektaş Veli. In Turkish folklore studies; It is a well-known fact that the products in the oral tradition cannot be completely abandoned with the entry of a new civilization, and that it will continue to live, even as a motif, by partially changing its shape. From this point of view, there are many motifs in the miracles told about Hacı Bektaş. These motifs carry traces of the old Turkish belief system and sometimes blended with the old belief system in the new geography and with the new religion and served as a propaganda. In this study; The short biographical life of Hacı Bektaş, the identification of traces/motifs belonging to the pre-Islamic Turkish belief system in the Vilayetname attributed to Hacı Bektaş Veli, their classification, interpretation, and the changes they have undergone in the new geography and accordingly in the Islamic circle will be discussed.

Key Words: Hacı Bektaş Veli, Vilâyetname, Motif, Shamanism, Old Turkish Belief System
azizayva@erbakan.edu.tr

XX ҒАСЫР БАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІ ЖӘНЕ КЕҢЕСТІК ЦЕНЗУРА

Dr. Aubakirova Karlygash ADILKHANOVNA

Аннотация.

XX ғасыр басындағы саяси қуғын-сүргінге ұшыраған жазықсыз жандардың ішінде ең атаусыз және әлі күнге зерттелмей келе жатқан тұлғалар деп дін өкілдерін айтуға болады. Кеңестік цензура дін тақырыбындағы шығармаларды жариялауға тыйым салуымен қатар, діни мазмұндағы шығармаларды аударуға және аудармалардың жариялануына да тыйым салып отырды. Аталмыш мақала XX ғасыр басынағы кеңес өкіметінің цензурасы салдарынан зардап шеккен, жарияланбаған және тәуелсіздік жылдарында қайта оралған Әлихан Бөкейхан, Жүсіпбек Аймауытұлы сынды алаш арыстарының аудармаларына және жалпы кеңестік цензура жүйесін саралауға арналған.

Кілт сөздер: *репрессия, цензура, алаштану.*

KAZAKH LITERATURE OF THE XX CENTURY AND SOVIET CENSORSHIP

Dr. Aubakırova Karlygash ADILKHANOVNA

Abstract

Among the innocent people who were subjected to political repression at the beginning of the XX century, representatives of religion can be called the most nameless and still unexplored persons. In addition to prohibiting the publication of works on religious topics, Soviet censorship also prohibited the translation of works of religious content and the publication of translations. This article is devoted to translations of Alash arys Alikhan, Zhusupbek Aimauytuly, who suffered from the censorship of the Soviet authorities at the beginning of the XX century, who were unpublished and returned during the years of independence, and the differentiation of the Soviet censorship system as a whole.

Keywords: *repression, censorship, Alash studies.*

КАЗАХСКАЯ ЛИТЕРАТУРА В НАЧАЛЕ XX ВЕКА И ЦЕНзуРА СОВЕТСКОГО СОЮЗА

Dr. Aubakirova Karlygash ADILKHANOVNA

Аннотация.

Среди невинных людей и до сих пор неизученных личностей подвергшихся политическим репрессиям в начале XX века, можно назвать представителей связанных с религией. Советская цензура наряду с запретом на публикацию произведений религиозного содержания запрещала перевод и публикацию переводов произведений религиозного содержания. Данная статья посвящена переводам алашординцев, таких как Алихан Букейхан, Жусупбек Аймауытулы, которые пострадали в результате цензуры советской власти в начале XX века. Их труды не были опубликованы и вернулись за годы независимости.

Ключевые слова: репрессия, цензура, алашование.

kz.aubakirova@gmail.com

YUNUS EMRE VE MOLDO NİYAZ'IN ŞİİRLERİNDE HÂL EKLERİNİN KULLANIMI

Öğr. Gör. Dr. Cıldız ALİMOVA

Özet

Eski Anadolu Türkçesinin önemli temsilcilerinden olan Yunus Emre ve onun eserleri hakkında bugüne kadar birçok bilimsel çalışma yapılmıştır ve hâlâ da yapılmaktadır. Yapılan bütün çalışmalarda Yunus Emre'in Allah sevgisi, aşk ve güzel ahlakla ilgili düşünceleri ile gerçek İslam tasavvufunu işleyişi ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Özellikle Yunus Emre'in eserleri, Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerinin belirlenmesinde de önemli bir yere sahiptir. Günümüzde Yunus Emre'nin hayatı ve eserleri çoğu Türk lehçelerinde inceleme konusu olmuş ve eserleri de Türk lehçelerine aktarılmıştır.

Bildirimizde Yunus Emre ile Kırgızların XIX. yüzyılda yaşamış büyük düşünür şairi Moldo Niyaz'ın eserlerinde hâl eklerinin kullanımını üzerinde söz edeceğiz. Moldo Niyaz ve onun eserleri hakkında Kırgızistan'da Sovyet döneminde bir iki çalışma dışında pek fazla araştırma yapılmamıştır. Yapılan araştırmaların tamamı 1990'lı yıllardan sonraki yıllara aittir. Moldo Niyaz Arapça, Farsça ve Çağatayca konuşabilen biri olarak bilinmektedir. Şairin 1823 ile 1896 yıllar arasında yaşaması ve böylelikle eserlerinin dilinin hem sözcükleri hem şekil bilgisi açısından günümüz Kırgız Türkçesinden biraz farklı olduğu aşikârdır. Bildiride Yunus Emre ve Moldo Niyaz'ın eserlerindeki hâl eklerinin çekimini Çağdaş Kırgız Türkçesiyle karşılaştırmalı olarak ele alarak benzerlikler ile farklılıkları tespit etmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Yunus Emre, Moldo Niyaz, şiir, Kırgız Türkçesi, hâl ekleri

THE USE OF CASE SUFFIXES IN THE POEMS OF YUNUS EMRE AND MOLDO NIYAZ

Öğr. Gör. Dr. Cıldız ALİMOVA

Abstract

Many scientific studies have been made and still are being done about Yunus Emre, one of the important representatives of Old Anatolian Turkish and his works. In all the studies, Yunus Emre's love of God, his thoughts on love and good morals and real Islamic Sufism are discussed in details. Especially the works of Yunus Emre have an important place in determining the language characteristics of Old Anatolian Turkish. Today, Yunus Emre's life and works have been the subject of study in most Turkish dialects and his works have been translated to Turkic dialects.

In our paper, we will talk about the use of case suffixes in the works of Yunus Emre and Moldo Niyaz, the great thinker poet of the Kyrgyz people who lived in the 19th century. Not much research has been done about Moldo Niyaz and his works, except for a couple of studies in the Soviet period in Kyrgyzstan. All these studies were carried out after 1990s. Moldo Niyaz is known as someone who could speak Arabic, Persian and Chagatai. It is obvious that the poet lived between 1823 and 1896, and thus the language of his works is slightly different from today's Kyrgyz Turkish in terms of both vocabulary and morphology. In this paper, we will try to determine the similarities and differences by considering the conjugation of case suffixes in the works of Yunus Emre and Moldo Niyaz comparatively with Contemporary Kyrgyz Turkish.

Key Words: Yunus Emre, Moldo Niyaz, poem, Kyrgyz Turkish, case suffixes

cildiz.alimova@manas.edu.kg

YUNUS EMRO ŞİİRİNDE DERVİŞ YORUMU

Dr. Nasiba BOZOROVA

Özet

Yunus Emre'nin şiirlerinde şairin fikirlerinin özünü yansıtan motiflerden biri de dervîştir. Yunus Emre dervîşlerin hayatını ve hakikatini şiirlerinde nasıl anlatmıştır? Dervîş kimdir, düşünce ve gayesi nedir, dervîşin kalbindeki hakikat ve gaye nedir gibi sorulara şairin şiirlerinden net cevaplar alınabilir.

Dervîş, dış görünüş binasını yıkıp, iç binayı yapan, önüne çıkan her şeye razı olan, teslim olan, Hakk'a kulluk ile hayatı yaşayan, dost ve düşmanlarına iyi davranan kimsedir. Yunus Emre'nin şiirlerinde dervîşin bu niteliklere sahip olduğu yorumlanır. Şairin dervîş ve dervîşlerle ilgili şiirlerinin okuyucuyu insanca yaşama ve her şeyden zevk almaya teşvik ettiği söylenebilir. Şiirlerinde bir dervîşin niteliklerini ve dervîşlik yolunun gereklerini anlatır, okuyucunun kalbinde dervîş sevgisini uyandırır, onu kendine bakmaya, hayatın, canlılığın ve yaratılışın özünü gözlemlemeye davet eder.

Bu çalışmada, Yunus Emre'nin dervîşlerin niteliklerini dile getirdiği bir şiiri tasavvuf yolcularının temel özellikleri ve şairin bakış açısı bağlamında değerlendirilmiştir. Dervîşlik düşüncesinin yorumlanmasında Yunus Emre'nin şiirsel becerileri incelenir.

Anahtar Sözcükler: Yunus Emro, Türk edebiyatı, Ahmed Yesevi, dervîş, sembol, amblem, tefekkür, tasavvuf, şiir, tefsir.

ЮНУС ЭМРО ШЕЪРИЯТИДА ДАРВЕШЛИК ТАЛҚИНИ

Dr. Nasiba BOZOROVA

Annotatsiya

Yunus Emro she'rlarida shoir g'oyalarning asosiy mohiyatini aks ettiruvchi timsollardan biri darveshdir. Yunus Emro o'z she'rlarida darveshlik hayoti va haqiqatini qanday tasvir etgan? Shoir she'rlaridan darvesh kim, uning g'oya va maslagi nima, darveshning qalb haqiqati va maqsad-muddaosi qanday kabi savollarga aniq javob olish mumkin.

Darvesh zohir binosini buzib, botin binosini qurgan, qazoyi qadardan nimaki kelsa, bariga rozi bo'lgan, tom bir taslimiyat, Haqqa qullik ila umrguzaronlik qiluvchi, do'st-u dushmanga yaxshi muomala qiluvchi insondir. Yunus Emroning she'rlarida darvesh ayni shu fazilatlar sohibi sifatida talqin etilgan. Aytish mumkinki, oshiq shoirning darvesh va darveshlik tarannumi o'quvchini hayotda inson o'laroq yashashga da'vatidir. U o'z she'rlarida darvesh qanday fazilatlar sohibi bo'lishi kerakligi, darveshlik yo'lining talablari nimadan iborat ekanini aytar ekan, o'quvchi qalbida darveshlikka muhabbat uyg'otadi, uni o'z holiga nazar solishga, yashash, tiriklik, yaratilish mohiyati haqida mushohadaga chorlaydi.

Mazkur maqolada Yunus Emro she'riyatida darveshlik talqini xususida so'z yuritiladi. Darveshlik g'oyasi talqinida Yunus Emroning shoirlik mahorati tadqiq etiladi.

Kalit so'zlar: Yunus Emro, turkiy adabiyot, Ahmad Yassaviy, darvesh, ramz, timsol, tafakkur, tasavvuf, she'riyat, talqin.

THE INTERPRETATION OF DERVISH IN THE POETRY OF YUNUS EMRO

Dr. Nasiba BOZOROVA

Abstract

One of the symbols in Yunus Emro's poems reflects the essence of the poet's ideas is the dervish. How did Yunus Emro describe the life and truth of dervishness in his poems? From the poems of the poet, one can get clear answers to such questions as who is a dervish, what is his idea and purpose, what is the truth and purpose of the dervish's heart.

A dervish is a person who demolishes the building of the outward appearance, builds the inner building, agrees with everything that comes his way, is a submissive person, lives a life of slavery to the Truth, and treats friends and enemies well. In Yunus Emro's poems, the dervish is interpreted as having these qualities. It can be said that the dervish and dervish hymns of the poet in love encourage the reader to live as a human being. In his poems, he describes the qualities of a dervish and the requirements of the path of dervishism.

This article discusses the interpretation of dervishes in Yunus Emro's poetry. Yunus Emro's poetic skills are studied in the interpretation of the idea of Darwishism.

Keywords: Yunus Emro, Turkish literature, Ahmad Yassavi, dervish, symbol, emblem, contemplation, mysticism, poetry, interpretation.

bozorova-76@mail.ru

“MANAS” DESTANI VE YUNUS EMRE’NİN ESERLERİNDE “HAYAT” VE “ÖLÜM” KONULARININ İŞLENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Kaliya KULALİYEVA
Öğr. Gör. Muhittin GÜMÜŞ

Özet

“Manas” destanı, sadece Kırgızların değil tüm Türk halklarının eşi benzeri bulunmayan kültürel ve manevi mirasıdır. Destanda örf adetler, gelenek ve görenekler, halk felsefesi ve inançları da dahil olmak üzere “hayat” ve “ölüm” gibi konular derin bir biçimde anlatılmıştır. Özellikle klasik varyant olarak kabul edilen Sagınbay Orozbekov’un varyantında işlenen “hayat” ve “ölüm” konuları ile ünlü tasavuf ve Türk halk şairi Yunus Emre’nin eserlerinde ele alınan aynı konuların sanatsal bir biçimde işlenmesinin arasında benzerliğin olduğu görülmektedir. Hem destanda hem de Yunus Emre’nin eserlerinin özelliği, “hayat” ve “ölüm” kavramlarının İslam felsefesi ile İslam kanunlarına göre yorumlanması ve manzum yöntemlerindeki benzerliklerin bulunmasıdır. Çalışmanın amacı Kırgız halk edebiyatının şaheseri olan Manas destanı ile Yunus Emre’nin eserlerinde “hayat” ve “ölüm” konularının işlenmesindeki benzerlik ve farklılıkları tespit etmek. Sagınbay Orozbekov’un anlattığı destan ve Yunus Emre’nin hayat ve ölüm konularını ele aldığı şiirleri, araştırmanın materyalini teşkil etmiştir. Araştırmamız esnasında betimsel analiz, içerik analizi, nicel analiz, sentez, karşılaştırmalı analiz gibi yöntemlere başvurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Manas destanı, Yunus Emre, sanatsal benzerlikler, ömür, ölüm, yalan dünya, gerçek dünya.

THE CONCEPTS OF “LIFE” AND “DEATH” IN THE EPIC “MANAS” AND THE POEMS OF YUNUS EMRE

Öğr. Gör. Dr. Kaliya KULALIYEVA
Öğr. Gör. Muhittin GÜMÜŞ

Abstract

The epic “Manas” is the unique cultural and spiritual heritage of not only the Kyrgyz but also of all Turkic nations. In the epic work, alongside customs and traditions, folk philosophy and beliefs, and subjects such as “life” and “death” are explained in depth. It is seen that there is a similarity between the notions of “life” and “death” given in Sagimbay Orozbekov’s variant of Manas, which is considered to be a classical variant, and the artistic representation of the same notions dealt with in the works of the famous Turkish folk poet Yunus Emre thoughtful and profound in the mystic-ascetic current of literature. The peculiarity of both the epic and the works of Yunus Emre is the interpretation of the concepts of “life” and “death” according to Islamic philosophy and Islamic laws, and the resemblances in the methods of verse in both works. The aim of the article is to determine the similarities and differences in the representation of “life” and “death” both - in the epic work Manas, which is a masterpiece of the Kyrgyz folk literature, and in the poems of Yunus Emre. The main object of our research is the epic by Sagimbay Orozbekov and Yunus Emre’s works about life and death. During our research, methods such as descriptive analysis, content analysis, quantitative analysis, synthesis, and comparative analysis were used.

Key Words: “Manas” epic, Yunus Emre, artistic similarities, life, sopu, death, the other world, real world.

kaliya.kulaliyeva@manas.edu.kg
muhittin.gumus@manas.edu.kg

“YUNUS EMRE: AŞKIN SESİ” İSİMLİ FİLMDE DİLİN RETORİĞİ VE İMGELENEN ANLAMLAR

Uzm. Miyase GÜZEL
Doç. Dr. Selçuk PEKER

Özet

Türk tasavvufunun öncü ve lider temsilcilerinden Yunus Emre (1240?-1320?), Anadolu'da Moğol istilasının, sosyal, siyasal ve kültürel sarsıntıların yaşandığı bir dönemde topluma şiirleri aracılığıyla dinî ve ahlakî değerleri kazandırmayı kendisine amaç edinmiş bir mutasavvıftır. Kavgalara ve kötülöklere karşı muhabbetin önemini, sevginin sonsuzluğunu ve insan olmanın yüceliğini öne çıkarması, onun evrensel bir kimlik kazanmasını sağlamıştır. Şairin insan sevgisi kuşatıcıdır. Gönül kazanmayı ve Tanrı'ya ulaşmayı her şeyden üstün görmüştür. Beşeri ayrımcılıklardan kaçınmayı tavsiye ederek herkesi hoşgörü çatısı altında toplama çalışmıştır. Baskıcı fikirlere karşı çıkmış, Tanrı aşkının kalpleri yumuşatacağına inanmıştır.

Yunus Emre hakkında yapılan çok sayıda çalışmanın bir tanesi 10 Ocak 2014 tarihinde gösterime giren “Yunus Emre: Aşkın Sesi” isimli filmidir. Yönetmenliğini ve senaristliğini Kürşat Kızbaz'ın üstlendiği film, aşkı arayan bir dervişin şair olma öyküsünü anlatmaktadır. Film, sinemanın kendine özgü dil retorığı, imgeler ve semboller üzerine kurulmuştur. Sinemanın görsel ve işitsel anlamları izleyicinin gözünde farklı anlamlara bürünmektedir. Bu öğeleri okuyarak filmde imgeleyen duygu ve düşüncelere ulaşmak mümkündür.

Bu çalışmada “Yunus Emre: Aşkın Sesi” isimli film sinematik bir bakışla retorik ve imge temelli yaklaşımla tahlil edilecektir. Tahlil sonucunda filmin başlangıçta neyi amaçladığına ve bu amacı başarıp başaramadığına dair yorumlar yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yunus Emre, Aşkın Sesi, Film, İmge, Retorik.

LANGUAGE RHETORIC AND IMAGINE MEANS IN THE MOVIE “YUNUS EMRE: AŞKIN SESİ”

Uzm. Miyase GÜZEL
Doç. Dr. Selçuk PEKER

Abstract

Yûnus Emre (1240?-1320?), one of the pioneer and leading representative of Turkish mysticism, is a mystic who aimed to bring religious and moral values to the society through his poems at a time when the Mogol invasion in Anatolia and social, political and cultural shakes were experienced. His emphasis on the importance of love, the infinity of love and the sublimity of being human against quarrels and evils enabled him to gain a universal identity. The poet's love for humanity is encompassing. He considered winning hearts and reaching God above all else. He tried to gather everyone under roof of tolerance by recommending to avoid human discrimination. He opposed oppressive ideas and believed that the love of God would soften hearts.

One of the many studies about Yûnus Emre is the movie “Yûnus Emre: Aşkın Sesi” that was released on January 10/2014. The film, directed and scripted by Kürşat Kızbaz, tells the story of a dervish seeking love and becoming a poet. The film is based on the distinctive language rhetoric of cinema, images and symbols. The visual and auditory expressions of the cinema take on different meanings in the eyes of the audience. By reading these elements, it is possible to reach the emotions and thoughts imagined in the movie.

This study the movie named “Yûnus Emre: Aşkın Sesi” will be analyzed with a cinematic perspective, with a rhetorical and image-based approach. As a result of the analysis, comments will be made about what the film aimed at in the beginning and whether it succeeded or not.

Key Words: Yûnus Emre, Aşkın Sesi, Movie, Rhetoric, Imagine.

miyase.guzel@hotmail.com
speker@erbakan.edu.tr

EKLER

AÇILIŞ OTURUMU SUNUMU

Sayın Rektörüm, Talim Terbiye Kurulu Üyesi Sayın Prof. Dr. Bülent Dilmaç, sayın katılımcı hocalarım, saygıdeğer akademisyenler ve kıymetli misafirler,

Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesinin düzenlediği **Kökleri Türkistan'dan İki Türkmen Dervishi: Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre Bilgi Şöleni** açılış programına hepiniz hoş geldiniz.

Hacı Bektaş Veli'nin vefatının 750. yıl dönümü; Yunus Emre'nin vefatının 700. yıl dönümü ve Ahi Evran'ın doğumunun 850. yıl dönümü münasebetiyle 2021 yılı, UNESCO anma ve kutlama yıl dönümleri programına alınmış, eş zamanlı olarak, cumhurbaşkanlığı genelgeleri ile 2021 yılının "Yunus Emre ve Türkçe Yılı", "Hacı Bektaş Veli Yılı ve " Ahi Evran Yılı" olarak ulusal ve uluslararası etkinliklerle anılması kararlaştırılmıştır. Buradan hareketle Allah aşkını, insan sevgisini, edep ve güzel ahlaki terennüm eden gönül erlerimiz Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre'nin ulusal ve uluslararası alanda tanınırlığına katkı sağlamak amacıyla Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü olarak **Kökleri Türkistan'dan İki Türkmen Dervishi: Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre Bilgi Şöleni**'ni düzenlemekten ve sizleri aramızda görmekten büyük bir onur duyarız.

"İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır." diyen (Hünkâr) Hacı Bektaş Veli ile

*"İlim ilim bilmektir
İlim kendin bilmektir
Sen kendin bilmezsin
Ya nice okumaktır"*

diyene bizim Yunus (Emre), Moğol istilalarının yıprattığı 13. yüzyıl Anadolusuna, tabiri caizse, güneş gibi doğmuştur. İslam inancıyla harmanlanmış sevgi ve hoşgörü temelli öğretileriyle Anadolu'dan Balkanlar'a gönüller fethetmiş bu hakikat eri mutasavvıflar, yetiştirdikleri talebeler kadar Türkçeye kazandırdıkları eserlerle de birer kültür elçisidirler. Kültür ve edebiyatımızın manevi mimarı bu iki mümtaz şahsiyeti, anmak, yaşatmak ve genç nesillere hakkıyla tanıtmak bilgi şölenimizin de temel amaçlarındandır.

Yunus diliyle;

*“Biz dünyadan gider olduk kalanlara selam olsun
Bizim için hayır dua kılanlara selam olsun”*
diyerek

Bilgi şölenimizin içeriğine kısaca değinmek istiyorum:

Bilgi şölenimiz, bugün, yani 19 Kasım Cuma günü saat 14.00 itibariyle başlayacak ilk oturumun ardından, iki gün boyunca, nitelikli bilimsel çalışma ve sunumlarla devam edecek ve 20 Kasım Cumartesi günü saat 19.00'daki kapanış oturumuyla sona erecektir.

Dolayısıyla Kökleri Türkistan'dan İki Türkmen Dervişi: Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre Bilgi Şöleni kapsamında birbirinden değerli sözlü bildiriler ve sunumların yer alacağı bir program, siz değerli katılımcıları beklemektedir.

Bu kısa bilgilendirmenin ardından

► **Kökleri Türkistan'dan** İki Türkmen Dervişi: Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre Bilgi Şöleni'nin açılış konuşmasını yapmak üzere Üniversitemiz Rektörü Sayın Prof. Dr. Cem ZORLU hocama sözü vermek istiyorum. Arz ederim.

Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Cem ZORLU hocamıza teşekkür ediyoruz.

► **(Bugün Türk Dil Kurumu Başkanı Sayın Prof. Dr. Gürer Gülsevin de “Yunus Emre ve Türkçe” konulu bir konuşmayla aramızda olacaktı; ancak Kırgızistan dönüşü uçuş programında yaşanan bir gecikme nedeniyle konuşma saatinde uçakta olacaklarından katılamayacaklarını bildirdiler.)**

► Konuşmalarını yapmak üzere Talim Terbiye Kurulu Üyesi Sayın Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ'a sözü vermek istiyorum. Arz ederim.

Sayın Hocamıza teşekkür ediyoruz.

Kökleri Türkistan'dan İki Türkmen Dervişi: Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre Bilgi Şöleni açılış programımız burada sona ermiştir. Bugün saat 14.00'teki ilk oturumda görüşmek üzere açılış oturumunu kapatıyor, hepinizi saygı ile selamlıyorum.

Doç. Dr. Canan SEVİNÇ

KAPANIŞ OTURUMU SUNUMU

Değerli misafirler;

24 bilimsel bildirinin sunulduğu ve Azerbaycan'dan, Özbekistan'dan, Kazakistan'dan, Kırgızistan'dan, Türkmenistan'dan, Kosova'dan, Arnavutluk'tan uluslararası değerli katılımcılarımızın yer aldığı bu bilgi şöleninde Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre'yi rahmet, saygı ve minnetle anmaya; onların dilinden dökülen hakikat ışığından nasiplenmeye çalıştık.

Bilgi şölenimizde açılış ve kapanış oturumları dışında toplam 7 oturum yapıldı, 24 bildiri sunuldu.

Azerbaycan'dan, Özbekistan'dan, Kazakistan'dan, Kırgızistan'dan, Türkmenistan'dan, Kosova'dan, Arnavutluk'tan uluslararası çok değerli katılımcılarla Hacı Bektaş Veli ve Yunus Emre içerikli bildirilerin sunulduğu; bu mihverde kültürlerin, motiflerin, divanların, filmlerin, romanların konu edildiği iki dolu gün yaşadık.

2021 yılı, Yunus Emre'nin vefatının 700. ve Hacı Bektaş Veli'nin vefatının 750. yıl dönümü olması münasebetiyle Cumhurbaşkanlığıımız ve UNESCO tarafından anma ve kutlama yıldönümleri arasına alınmıştır. Bu doğrultuda, Allah aşkını, insan sevgisini, hoşgörüyü her daim anlatan Hacı Bektaş Veli'yi ve Yunus Emre'yi iyi anlamak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla düzenlediğimiz bu bilgi şöleninin hayırlara, güzelliklere vesile olmasını diliyorum.

Kalbimizde şeytani ve ilahi düşüncelerin savaş hâlinde olduğunu söyleyen Hacı Bektaş Velî bölümlerden meydana gelen eseri Makalat'ta dört grup insandan bahsetmekte (Âbid, Zâhid, Ârif, Muhip) insanın kendi iyi ve kötü yanlarını bilmeden savaşı kazanmasının mümkün olmayacağını belirtmekte, zira kendini bilmeyenin Allah'ı da bilemeyeceğini ısrarla vurgulamaktadır.

Dil bakımından geçiş dönemi şairi olmasına rağmen Türkçenin edebî bir dil olmasında önemli rol oynayan, klasik sûfi terminolojisini Türkçeleştirerek yaygınlaştıran, XIII. asrın sonu ile XIV. asrın başlarında yaşayan Yunus Emre ise tasavvuf kültürünü konuşma diline ustaca uygulamış, soyut düşünceleri, ifadeleri zorlanmaksızın rahat bir söyleyişle anlatıvermiştir.

Bazı şairlerimizde tasavvuf bir çeşni, bir süstür. Hacı Bektaş Veli

ve Yunus Emre'de ise tasavvuf Hakk'a razı olmayı esas alan, bizatihi yaşanan ve yeryüzünde Hakk'ı hedefleyen bir süreçtir.

Allah aşkını, insan sevgisini, hoşgörüyü her daim anlatan Hacı Bektaş Veli'yi ve Yunus Emre'yi iyi anlamak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla düzenlenen bu şölen küresel ısınmayı şiddetli bir şekilde yaşayan ancak insanlığın, sosyal ilişkilerin, hoşgörünün dibe vurduğu günümüzde dileriz bizlere bir ışık olur.

Anadolu'daki kültürün oluşmasında büyük katkıları olan bu değerlerimizi saygı ve minnetle anıyoruz.

Doç. Dr. Vesile Albayrak

KÖKLERİ TÜRKİSTAN'DAN İKİ TÜRKMEN DERSİŞİ:
HACI BEKTAŞ VELİ VE YUNUS EMRE
Bilgi Şöleni
19-20 KASIM 2021

BİLGİ ŞÖLENİ POSTERİ

KÖKLERİ TÜRKİSTAN'DAN İKİ TÜRKMEN DERSİŞİ:
HACI BEKTAŞ VELİ VE YUNUS EMRE
Bilgi Şöleni
19-20 KASIM 2021 (Çevrim İçi)

AÇILIŞ KONUŞMALARINI:

- Prof. Dr. Cem ZORLU** Türkiye / Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Güler GÜLSEVİN Türkiye / Türk Dil Kurumu Başkanı
Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ Türkiye / Talim Terbiye Kurulu Üyesi

KATILIMCILAR:

- Prof. Dr. Nedim BAKIRCI** Türkiye / Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Fuzuli BAYAT Azerbaycan / Milli İlimler Akademisi
Prof. Dr. Nergis BİRAY, Samet ÖNDER Türkiye / Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU Türkiye / Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL Türkiye / Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Yegane İSMAYİLOVA NEMETULLAKIZI Azerbaycan / Baku Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Lindita LATİFİ Arnavutluk / Tiran Üniversitesi
Prof. Dr. İsa ÖZKAN Türkiye / Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU Türkiye // Emekli Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Ali YAKICI Türkiye / Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Vesile ALBAYRAK Türkiye / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Elçin İBRAHİMOV Azerbaycan / Milli İlimler Akademisi
Doç. Dr. Ergin JABLE Kosova / Priştina Üniversitesi
Doç. Dr. Assem KASSYMOVA Kazakistan / Semy Şakerim Devlet Üniversitesi

- Doç. Dr. Selçuk PEKER** Türkiye / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Gulnoz SATTOROVA YUNUSOVNA Özbekistan / Bilimler Akademisi
Doç. Dr. Canan SEVİNÇ Türkiye / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. A. Yılmaz SOYYER Türkiye / Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Maral TAGANOVA Türkmenistan / Bilimler Akademisi
Dr. Öğr. Üyesi Namik ASLAN Türkiye / Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Aziz AYVA Türkiye / Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Urtis HARRİ Arnavutluk / Tiran Üniversitesi
Dr. Karlığaç ADİLHANKIZI AVBEKİR Kazakistan / Semy Şakerim Devlet Üniversitesi
Dr. Cildiz ALIMOVA Kırgızistan / Manas Üniversitesi
Dr. Nasiba BOZOROVA Özbekistan / Taşkent Devlet Hukuk Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Kaliya KULALİYEVA Kırgızistan / Manas Üniversitesi
Uzm. Miyase GÜZEL Türkiye / Necmettin Erbakan Üniversitesi

NOT: Bilgi Şöleni Programı bağlantı linklerine web sayfamızdan ulaşabilirsiniz: kongre.erbakan.edu.tr/turkcerin-sairleri
Şölen herkese açıktır. Programın tamamı daha sonra Üniversitemizin You Tube kanalından izlenebilecektir.

KÖKLERİ TÜRKİSTAN'DAN İKİ TÜRKMEN DERVİŞİ:
HACI BEKTAŞ VELİ VE **YUNUS EMRE**
Bilgi Söleni
19-20 KASIM 2021